

ŽIGA

subotički dvojtjednik

Godina II. • Broj 45 • 6. TRAVNJA 1996. • Cijena 2 dinara

Uskršnja poruka Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa

„I njegovu kraljevstvu neće biti kraja” – povijest nam govori u vjerovanju.

Onači da Krist ne vlada samo nad prostorom, nego i nad vremenom; što za naš svakodnevni život, znači da i sve stvari, pa i naša prošlost i naša budućnost, postiže svoju puninu u uskrslosti i da je Gospodin uvijek prisutan našem životu.

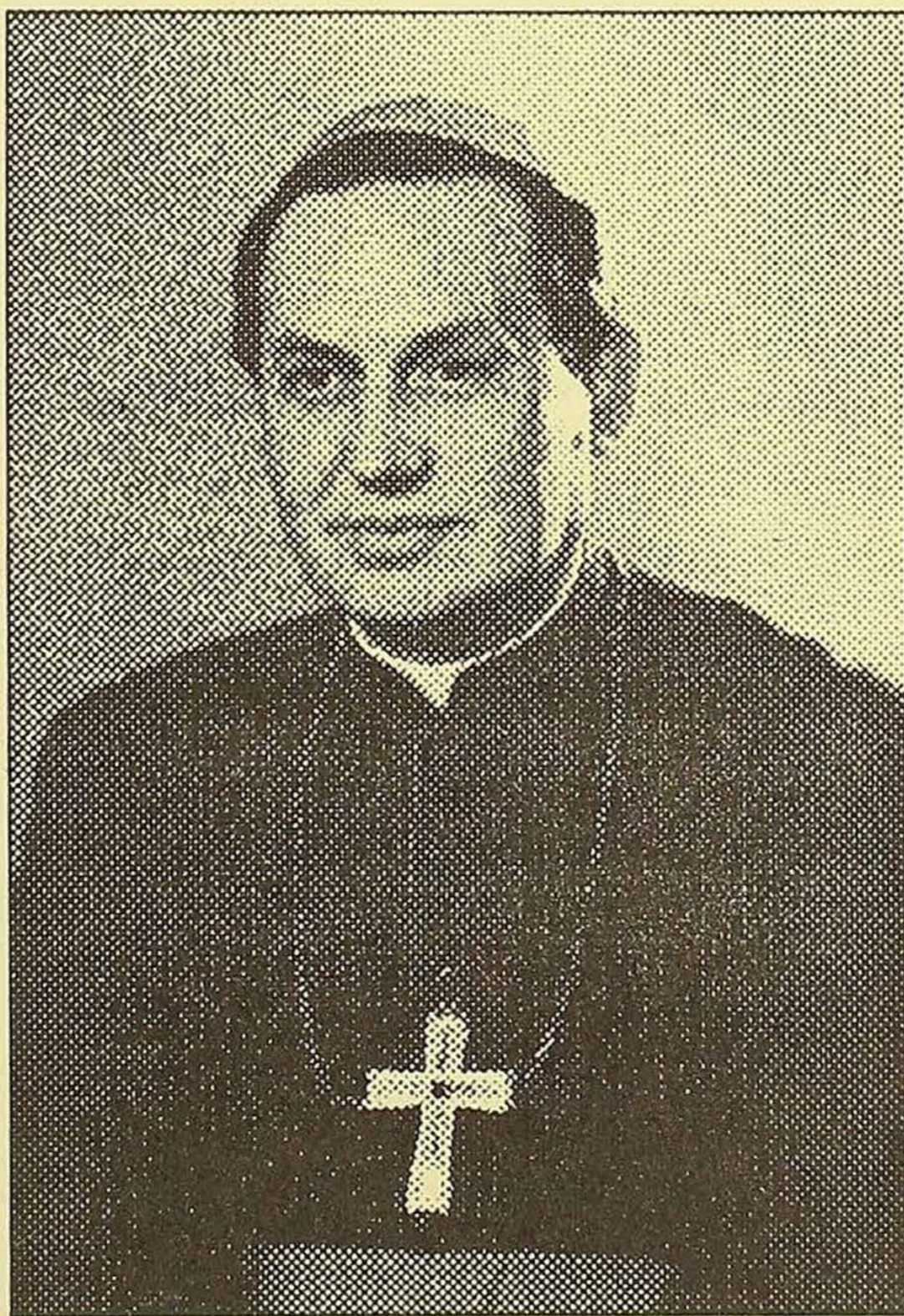
„Vjere Isusa, kojega vi razapeste, Bog učini Gospodinom i Kristom”, uzvikuje Petar na dan Blagovjesta. Kristovo Uskrsnuće je stvarnost koja nam otkriva da ovaj svijet ide u dva smjera. S jedne strane povijesna dimenzija, tj. događaj koji ostavlja provjerljive tragove: prazan grob, kazaljka, apostolski proglas vjere uprkos prijetnjama i smrću, postanak Crkve. S druge strane čin u sebi, za nas neshvatljiv, kojim Bog Isusa iz Nazareta pridružuje svojoj „slavi”. Urisio ga je! To izričemo kad velimo da Isus „sedi s desne Ocu” i „Bog ga je učinio Gospodinom”. Otajstvo Vazma, Pashe, koja nam Isus „prolazi” s ovoga svijeta u slavu, čiji početak je časom Isusove smrti: „Oče, osla Sina svoga!” (Iv 17,1).

Bog čini čudesna da se čovjek čudi, nego i stvari mudro i s ljubavlju. Isus je umro jer se je ljubio. Bog ga je stoga uskrsio, uzvisio ga u slavu koja odgovara njegovu Sinu. Bog koji je Gospodina uskrsio, i nas će uskrsiti snagom njegovom” (1. Kor 6,14).

Činjenicom Bog uskrsiva svojega Sina nedodajmo našem iskustvu. Nijedno evanđelje ne govori o događaju uskrsnuća. Četiri evanđelja govore o otkriću praznoga groba. I Marija Magdalena uzvikuje: „Uzeše Gospodina iz groba i rekao gdje ga staviše!” (Iv 20,2). Prazan grob je ječiti znak koji upućuje na otajstvo. I taj je ječiti znak poprima puno značenje u evanđelju: „Zašto tražite živoga među mrtvima?” (Lk 24,5).

Prisnost Uskrsloga izmiče našim osjetilima. Zato se Isus vidljivo očitovao prvim

svjedocima. Izvještaji o ukazanjima donose značenje činjenice koje mi navještamo u katehezi i koje su dvostrukog reda: ukazanja nekomu (ženama, Mariji Magdaleni, učenicima iz Emausa) i ukazanja apostolima uvečer

Ivan Pénzes, subotički biskup

„prvog dana”, na dan Vazma, sve do Uskrsne, bilo u Jeruzalemu bilo u Galileji.

Izvještaji o ukazanjima očituju činjenicu kako se Crkva rada iz Duha Svetoga, izvora vjere u Uskrslog, i da se oslanja na kolegijalnu vjeru apostola.

Krist je uskrsnuo u točno određenom času, ali možemo reći da on još uvijek čeka da „uskrsne” u mnoštvu ljudskih povijesti; to uskrsnuće traži suradnju svijeta.

Kut

Ispriika 45

I u ranijim brojevima „Žiga” Uredništvo se skoro redovito ispričavalo, zbog raznih propusta. U stanovitom smislu bilo nam je to lako. Naime, nalazili smo da smo u pravu, jer je krivica za učinjenu omašku bila isključivo naša.

Ispričavamo se i sada cijenjenim čitateljima. Ovoga puta teška srca i s blagim okusom neprofesionalnog odnosa što se 45. broj „Žiga” nije pojavio 23. ožujka, već izlazimo s dvojtjednim zakašnjenjem. No, ovoga puta za utjehu (ako je ona nekome potrebna) dodajmo: greška nije naša, a ni krivica nema.

Filozofirajući između greške i krivca, iskupiteljski enigmom možemo najjednostavnije riješiti ako neovisno, otvoreno i iskreno kažemo: za 45. broj nije bilo novca.

Pišući ispriku za „Kut”, po naređenju Uredništva, prisjećam se svojih šegrtskih dogodovština i dana, a u ušima mi još zvoni od vruće pljuske majstora poslije riječi: „Majmune, 100 puta sam ti rekao dva puta mjeri, jednom sijeci”.

U međuvremenu, kroz plaćeno „građansko” iskustvo, neke iluzije smo izgubili, recimo da nismo postali od majmuna, a neka uvjerenja učvrstili, kao npr. da društvo štiti a država kažnjava. Ali dok ne postignemo kritičku masu razlikovanja društva i države bit će teško.

Trebat će 100 puta mjeriti a ni jednom sjeći.

No, ako će borba za razlikovanje biti teška, razlozi za nju ostat će nam bar jasni.

Iz tih pobuda, uz dodatni napor Uredništva i vašu pomoć, nadamo se da će „Žig” ubuduće redovito izlaziti.

Vjera u nadu je naš otvoreni cilj.

Vojislav Sekelj

Bog se ne predaje pred čovjekovom smrću, niti hoće da se čovjek preda, nego ga zove da sudjeluje u potpunom oslobođenju od moralnom egoizma. Dok se čovjek bude bavio samo zemaljskim stvarnostima, bit će predan smrti, jer zemlja, prepuštena samoj sebi, ne sadrži kvasac besmrtnosti. U Isusu, umrlom i uskrsnom, ljudi su pozvani hrabro i odgovorno sudjelovati u životu Boga živih.

Može se reći, da ondje gdje se iz ljubavi solidariziramo s onima koji trpe, Krist uskrišava još i danas; gdje vjera dovodi do djelotvornog angažmana za pravdu i nadahnjuje pravu volju za mirom, ondje je smrt pobjeđena i vlada Kristov život. Kada onaj koji je živio u vjeri, u ljubavi i znao je prenijeti svoje patnje, umire, Kristovo uskrsnuće mu daje nadu u novi život.

U tom smislu želim svima

SRETAN USKRS!

Ivan, biskup

SRETAN USKRS SVIM VJERNICIMA KOJI GA PROSLAVLJAJU PO GREGORIJANSKOM ILI JULIJANSKOM KALENDARU ŽELI UREDNIŠTVO „ŽIGA”

Gdje je zapravo Gradska kuća?

Utorak, 26 ožujka 1996. Sjedim u uredništvu, pokušavam dobiti Boška Krstića. Okrećem brojčanik telefona V3VIII ništica V (ne znam rimski napisati ništicu, znak kraha jedne civilizacije), bezuspješno. Pokušavam ponovno. Ništa, stalno zauzeće. Nervoza se umnožava; ljut na sebe što ga ne uspijevam dobiti a obećao sam da ću ga pozvati. Muči me što se ni „Žig” nije pojavio na vrijeme. Preskačemo jedan broj. Viša sila, kronična bolest ovoga vremena. Žderem se na način koji i nije način, osjećam bespomoćnost. Frustriranost nastojim riješiti šetnjom od zida s kojeg je spala žbuka do zida koji i nije bio ožbukani. U prijevodu od želuca do mozga. Grč zatvara unutrašnji krug mučnine.

Promatram naslovnu stranu knjige Boška Krstića „Kaštel Beringer”, ponovno okrećem broj. Ništa. A želim mu reći da sam roman pročitao. U dah. Udubljujem se u fotografiju Subotice koja ilustrira naslovnicu knjige. „Trik” je uspio, umjetnik je bez tendencije kroz takvo viđenje Gradske kuće ostvariti tendenciju, sudeći da grad i nije video. Imaginacija slikara i realnost su se stopili u jedinstvenu cjelinu. Teško ih je odvojiti, možda i nepotrebno. Uspio je umiriti na slici snagu vjetra.

Pred neki dan u knjižari „Napredak” („kod Mirka”) gospodin Kovač skreće mi pažnju na sliku. Gledam. Gledam, a ne vidim. U samoobrani kažem „uspjela fotomontaža”, dodajući „Juriga majstore”. „Nije fotomontaža”, odgovara Mirko. Bunim se kako nije, uranjajući dublje u sliku ne bih li proniknuo u pravila igre. No, ne otkrivam caku. Tek će Mirko: „Zar ne primjećuješ da je Gradska kuća premeštena”. Sad vidim – jest premeštena i okrenuta za 180 stupnjeva. Pitam zašto je umjetnik imao potrebu za takvom točkom motrišta. Usređujem se na kompoziciju slike, obrazlažući njegovu potrebu i motiv. No, tek nakon pročitane knjige a u prvoj rečenici roman „Zašto je zapravo srušen kaštel Beringer” slutim da sam našao ključ njegove imaginacije i težinu knjige. Istodobno, javlja mi se želja da sliku vidim u originalu.

Način kojim se Krstić u ovome romanu poslužio čini mi se da ide linijom, Borges, Kiš, Eco, Bartes. Vrlo uspješno. U dokumentu tekst omogućuje premještenje Gradske kuće i daje je na razini psihologije grada. Ona, Gradska kuća, jednostavno svojom snagom i ljepotom zatvara trg, guta u sebe točku motrišta, upija i guši perspektivu gledanja. U zbilji, oko nje kao da nedostaje zraka, a slika je otvara i možda je stoga autor u pozadini i nacrtao brda.

Krstić čini se polazi u gradnji svoga romana od toga.

U srijedu, odlazim u redakciju „Ru-kovet”, na kratko. Čestitam na novoj

knjizi (žurim), napominjući da je napisao izuzetnu knjigu koja zaslužuje punu pažnju kako čitatelja tako i kritike. Nevolja je što se ona može pročitati u dah, pa „neoprezan” čitatelj lako prelazi preko detalja koji su maestralno dati i otvaraju priču na drugoj, težoj razini. Pozdravljamo se. Napominjem „idem u Budimpeštu sa željom da sliku vidim u originalu”.

Igrom slučaja, u vlaku nakon dugog vremena, točnije još od posljednjeg kongresa književnika Jugoslavije susrećem Aleksandra Tišmu. Dogovaramo interview za „Žig”.

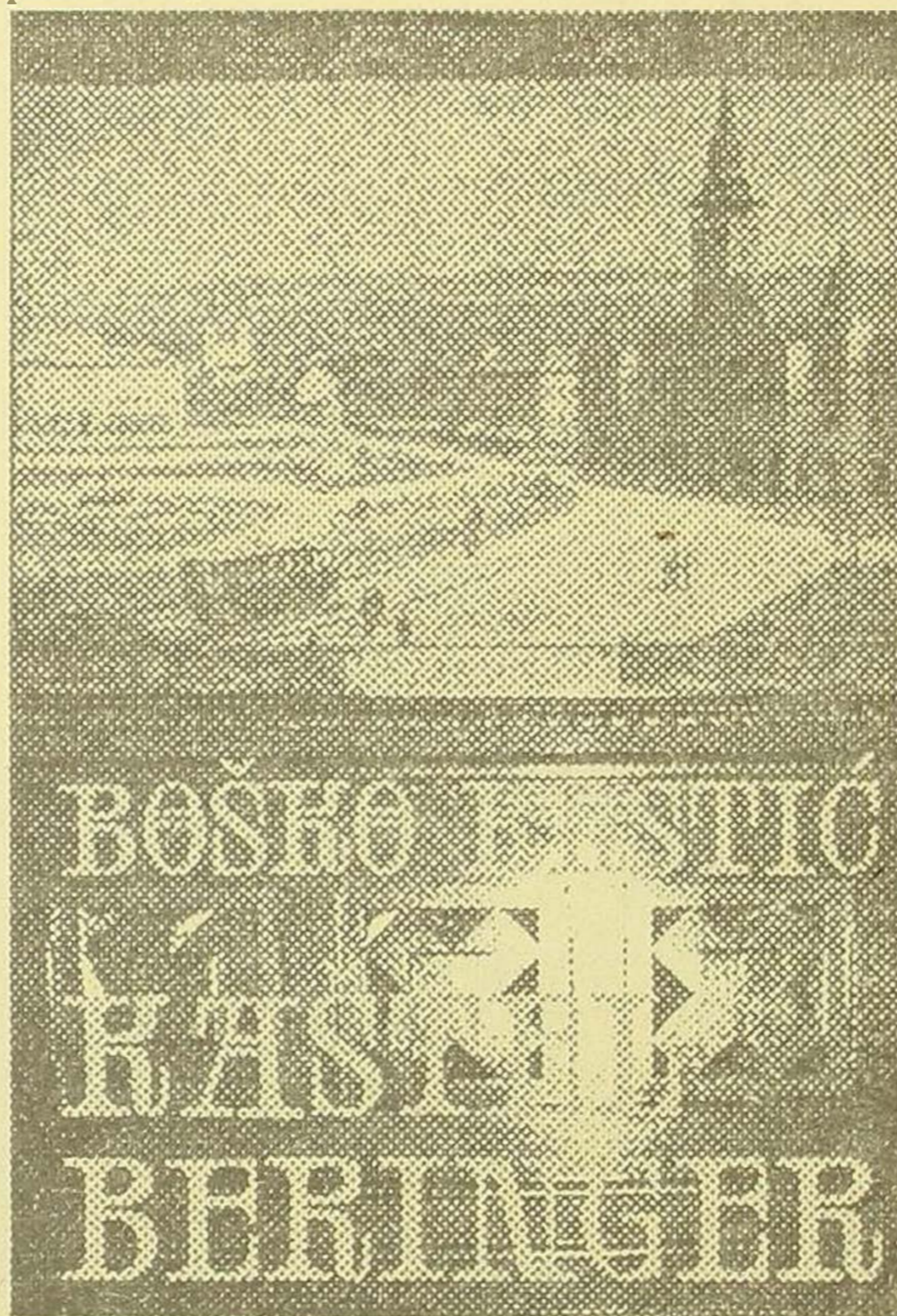
U Budimpešti me čeka M. S.

Pričamo o Subotici, nostalgично. Živi grad u sebi, pita o zakonu amnestije, o prijateljima, situaciji.

Sutradan, nakon posjete Konzulatu, odlazimo u restoran „Apostoli” ulica Kígyó broj 2. U kavani, u Budimpešti stojim 'ispred' trga Subotice pred slike Hausvirt Odonu.

Padam i sam u melankoliju koja razbija ravnodušnost, osjećam da pripadamo Europi, i po duhu i po...

Ćutim da sam, da smo umorni od politike, od svakodnevnice, od samih

sebe, od života. Na mali način okupirani smo velikim temama, kako preživjeti. Bavimo se njima na način koji nas svodi na razinu insekta.

A u biti želim pisati lagane uvodnike, kupiti bolji parfem, dezodorans, mirisati na civilizaciju. Da život ne pretvorimo u potrošačku korpu. Da putujemo kao ljudi, da putujemo i čitamo što više. A takva stvarnost kao da ne stanuje ovdje.

Pročitavši po drugi puta knjigu B. Krstića, na putu za Budimpeštu, te ideje mi se motaje po glavi, a u vozu pišem koncept za kritički prikaz knjige i vidim da bi on po obimu mogao biti dulji od nje same. Jer zbilja ponavljajući Aldina, ličnost romana, pitam se „Zašto je zapravo srušen kaštel Beringer”?

Zašto?

Vojislav Sekelj

Preplatite se na „Žig”!

Cijenjeni čitatelji, ukoliko želite list redovito dobijati na Vašu kućnu adresu molimo Vas preplatite se na „Žig”. Tako ćete ujedno pripomoći njegovom daljnjem izlaženju. Cijena godišnje pretplate je 50, a polugodišnje 25 dinara za Jugoslaviju, a za inozemstvo protuvrijednost godišnje iznosi 50 DEM. Pretplatiti možete na žiro-račun HKC „Bunjevačko kolo” broj 46600-678-7-3551 naznakom „za Žig”, ili u prostoriji za Uredništva, Preradovićeve. Molimo Vas, uz pretplatu naznačiti i Vašu adresu.

Rješavanje problema bombom

Po srijedi sramni čin

Da „igranje” bombama i revolverima nije danas rijetkost, istina je koja je čudna u nas. Međutim, kada ona postane prisutna u nepodnošljivoj blizini našeg stanovanja, u sredini koja sebe osjeća i defektom kao pitomu, nameće se nekoliko pitanja koja bar za sada nemamo pravog odgovora.

Prvo je da li se spor oko „nepravde” zamjena kuća na relaciji Rijeka-Tavarnica mora riješavati povlačenjem osigurača bombi (koja je usput „dospjela” u pogrešno susjedno, dvorište!?) i revolveraškom prijavom po selu? Gdje su razlozi da pojnac uzima u svoje ruke, mimo zakonitih pravne procedure, dijeljenje pravde? Zašto li to da pravna država i institucija sudstva postoje? Ili im ne treba vjerovati? Može li na ovaj način reagirati svatko tko osjeća nepravdu i prijevaru? Kako to da neki nari znaju ime onoga na koga je pucao i ne i onoga tko je pucao? Je li je doista pitanju slučaj ili plan? Na koncu, otkud nam naprave kod ljudi?...

Bez pravog odgovora zebemo da je srijedi samo nesretan slučaj, koji se ne ponoviti. Isto tako, nadamo se da je u prijevodu nepromišljenost, te pozivamo sve na opreznost i strpljivost, jer nas jedino ono važno suživotu.

(t. ž.)

Žig broj 45

Izdavač: HKC „Bunjevačko kolo”

Adresa uredništva: Subotica

Preradovićeve 4

Telefon: (024) 22-927

Osnivač i glavni i odgovorni urednik

Vojislav Sekelj

Uredništvo: Lazar Merковиć, Ivan Rudinski, Nela Skenderović, Draga

Vidaković i Tomislav Žigmanov

Korektor: Mirko Kopunović

Tehnički urednik: Ivan Hegediš

Tisak: „Globus”, Subotica

List je registriran kod

Ministarstva za informiranje Republike Srbije pod brojem 1620

25. travnja 1994. godine

„Žig” izlazi svake druge subote

Žiro račun: 46600-678-7-3551

Drugi pišu

Pare kvare

Ugledani u budućnost, pogledom prema banalnu činjenicu kako sada živimo. Namerno kažemo „sada” a ne „trajno” jer ovo, koliko traje, ne može se nazvati trenutnim.

Umetnost preživljavanja. Na ove dve stvari moglo bi da se svede ono što većini naslovena, dakle i Smederevaca, čini svačemu. Poslednji podaci Zavoda za statistiku potvrđuju navedenu sliku: za dnevnu potrošačku korpu u Smederevu u prvim danima marta trebalo je izdvojiti 47,90 dinara, a mesečnom nivou stižemo do cifre od 42,90 dinara. Crnohumorno deluje podatak da je život u Smederevu, sudeći po statistici pojeftinio, jer, zaboga, u februaru je cena korpa bila 49,30 a mesečna 1479,60 dinara. Dakle, umesto osam, u martu će nam trebati samo 7 i po prosečnih plata da bi podmirili najosnovnije potrebe. Znamo kako lako nestaje tih famoznih 400 maraka mesečno, ali ostaje, bar za većinu, kako nastaj. Uzgred budi rečeno, sada malo da se uporedimo sa ostatkom države, u februaru je za istu korpu jugoslovenski prosek bio 117 dinara. Istovremeno, prosečna plata na nivou Jugoslavije je bila 485, odnosno 454 dinara. Dakle, dve i po plate za korpu.

Pogled na pregled prosečnih mesečnih prihoda za januar, dakle potrošačkih u februaru, daje još nejasniju sliku. Kako i zašto se Smederevo našlo tu gde je, pri dnu liste u Srbiji, nije pitanje na koje može da odgovori bilo koji novinar, još manje ovaj tekst. A ponajviše odgovoriti odakle prosečnoj smeđerovskoj porodici 7 i po ili osam plata, svejedno, da sastavi početak s krajem meseca. Čigledno većina to ne uspeva, bar ne na način koji bi bio dostojan zaposlenog čoveka koji pošteno zarađuje za život. O nezaposlenosti i ostalima da i ne govorimo. U najmanju ruku, licemeran prizvuk imaju pozivi na zauzavljanje sive ekonomije. Milioni maraka koje država, navodno, gubi od prodaje sve ovanih cigareta, da ne idemo dalje, mnogo su manje nego što bi morala da obebedi svojim građanima kroz plate kojima bi podmirivali, nenabrojane ali svima poznate, najosnovnije potrebe. Lakše je razuriti na jedno, ponekad i na oba oka, nego suočiti se sa ovim problemima.

„Biće bolje – neko viče” kaže Riblja čorba u pesmi „Na zapadu ništa novo”. Za Smederevo i Smederevce, Beograd je na zapadu. Geografski, a, bogami, i po platama.

„Smederevac”, 8. ožujka 1996.

Raste nezadovoljstvo izrabljenih djelatnika POČETAK KRAJA PROPALOG SUSTAVA

Prošli tjedan je predsjednik Općinskog sindikalnog vijeća prosljedio sredstvima javnog priopćavanja jedan dramatičan apel u povodu rastućeg nezadovoljstva djelatnika tvornice cipela Solid, čiji je sindikat najavio javni prosvjed pred filijalom Vojvodanske banke i „nove” općine. Nezadovoljstvo djelatnika, upereno protivu banke, zatim općinskih i republičkih organa, izbilo je elementarnom snagom, jer su uvjereni da navedeni čimbenici nisu učinili ništa u cilju rješavanja nagomilanih problema u gospodarstvu.

Apel je objavljen nakon, također dramatičnih, događanja od 29. ožujka, kada je u sindikalnom vijeću održan skup uz sudjelovanje predstavnika Solida, 8. Marta, Željezniara, Aurometala, Agroseme-Panonijske, Agrokombinata i Zorke. Pet i pol tisuća djelatnika ovih poduzeća već nekoliko mjeseci nisu dobili ni mizernih 130 dinara zagarantirane plaće. Postavlja se pitanje, od čega žive ti djelatnici i njihove obitelji, kada je takozvana potrošačka korpa – prema službenom izvješću – staje deset puta više! Ali, samo prema afričkim mjerilima! Plaća od 1.300 dinara nije dostatna ni za najminimalnije potrebe jedne obitelji. A ako netko od djelatnika pokuša doći do dodatne zarade, onda se izlaže opasnostima policijskog maltretiranja na buvljaku, gdje se oduzima nesrećnim ljudima sve što se nade kod njih.

Proizvodnja zastajkuje, a poduzeća se uzaludno obraćaju bankama i čimbenicima republičkih organa. Situacija se pogoršava, a tomu je „doprinijela” i (zelenaška) kamatna politika banaka. Naime, ni jedno poduzeće nije sposobno podnijeti teret od 15-20 posto mjesečne kamate. Kada je sindikalna organizacija Solida digla svoju riječ protivu ponašanja banke, direktor spomenute filijale je poslao prosvjedno pismo štrajkačkom odboru, sindikalnom vijeću, okružnom načelniku i policiji u kojem je zaprijetio utuživanjem sindikalnog rukovodstva – kolektivno i ponaosob – zbog nanošenja štete navodnom ugledu ove financijske ustanove. Pretio je i puštanjem nekih platnih naloga, koje je banka zadržala, a čije bi realiziranje upropastilo Solid. Direktor banke, Nenad Vunjak, je nekoć bio i direktor Solida i djelatnici ove tvornice smatraju da ima debelog „minulog rada” u dovođenju Solida na rub propasti. Sada je predsjednik Općinske organizacije SPS-a i kao takav, trebalo bi da na neki drugi način vodi Solid i ostala spomenuta poduzeća u 21. stoljeće, a ne prijetnjama i uporabom vrućih parola svoje partije „lijeve orijentacije”. Ova orijentacija, kao i kadrovska lista nedavno osnovane organizacije JUL-a Subotice, pokazuje jaku tendenciju utjeravanja direktora velikih poduzeća u tor SPS-a i JUL-a, od čega ove organizacije postaju kabaret za ostvarivanje interesa djelatnika, te produljuje koncentriranje vlasti, gospodarstva i novca. Prisvajanje ovog posljednjeg je krajnji cilj tog „ljevičarenja”, a sada ne bi otvarali široku lepezu pljački djelatnika i svih grana.

Masovni javni prosvjed radnika je izostao. Predsjedništvo Općinskog sindikalnog vijeća je nezadovoljstvo djelatnika smatralo opravdanim, ali je bilo mišljenja da od petka do ponedjeljka nema dovoljno vremena za organiziranje masovnog protesta. Ali nije ni zakazalo za neko drugo vrijeme. Policija je u međuvremenu pozvala na „informativni razgovor” predsjednika sindikata i direktora Solida i dala im na znanje da se protesti mogu drati na drugim mjestima, a nikako tamo gdje bi trebalo. Dozvola nije izdata, a na dan planiranog protesta ujutru se pojavila policija oko tvornice.

Ovo počinje da liči na dobra stara vremena iz historije kada su zahtjevi djelatnika u „nenarodnim” režimima bili ugušeni uporabom policije protivu svojega naroda.

Docnije je delegacija Solida otputovala u posjet republičkom Ministarstvu, gdje se nadala, obećanom, mirnom riješenju svoje situacije. Na ulazu su pretresli sindikalnu delegaciju, još su im i prazne džepove izvrvnuli. Ništa im nisu obećali, jer već nemaju što ni lagati. Krivnju su prevalili na Avramovića koji neće da štampa novce, te su ih bodrili da izdrže do jeseni, kad će nam Kina rebnuti nešto!? Možda štapiće za pirinač, kojega inače najesen neće ni biti?

Predsjednik sindikalnog vijeća je u spomenutom dramatičnom apelu ukazao na stvarnost: svima je jasno da nam neće biti bolje ni nakon ukidanja međunarodnih sankcija, a za ovu napetu situaciju se okrivljuje sindikat, koji nije ni kriv ni dužan. Pozvao je djelatnike da ne dozvole u ovoj višenacionalnoj okolici uporabu njihovih opravdanih zahtjeva u političke svrhe. Hrabrio je djelatnike s time što sindikat nailazi na partnerstvo kod banke, općinskih i republičkih organa... i samo zajedničkim snagama se može izbjeći nekontrolirani socijalni bunt.

Obazrivost nije na odmet, ali sindikat – mada je bilo primjera kod nas – nikad ne može biti partner, nego treba biti jedan od predstavnika dva nepomirljiva interesa, interesa djelatnika protivu interesa poslodavaca. Istina, kod nas, u ovom neuspjelom pokušaju stvaranja hibrida od boljševizma i promašenog kapitalizma, nema ni pravog poslodavca, već samo države i njenih izrabljenika. To komplicira sindikalno djelovanje, ali je krajnje vrijeme da sindikat ponovno započne klasnu borbu.

István VALIHORA

ELEKTRO-MIX

MIX
SUBOTICA

INSTALACIJE
EL. UREĐAJI
APARATI ZA
DOMAĆINSTVO

Tel: 024 / 35-174
Sonje Marinkovića 31

Služba servisa bele tehnike **FREON** ❄️❄️❄️

52 918

St. Gabrić Grgo

Nikola Kujundić 10
Stan. Pazinska 11 (22 455)

Subotica

DVO/TV/JEDNIK

Dana 11. ožujka (marta) ljeta Gospodnjeg 1996. po Gregorijanskom kalendaru, za ovdašnju 'štampu', radio, TV itd., postoji država koja se zove Republika Hrvatska, a za tamošnji tisak i druge medije Savezna Republika Jugoslavija, bez onog tzv. Budući se bavimo pomalo semiologijom ili semiotikom kao naukom o znakovima, znakovlju i znakovitostima, možemo mirno zaključiti da je uzvratnim posjetom g. Milutinovića, ministra za vanjske poslove, i potpisivanjem silesije papira na Zrinjevcu došlo do de facto uzajamnog priznavanja, a ono de iure će malo počekati. Promijenila se od nedavna i „Politikina” karta vremenske prognoze te odskora su i s nje nestale nekakve takozvane Krajine. Još se drži jedino, nacrtana kao „siva zona”, nešto imenom SBO, što kraticom slični na SMB farbu, koja pak kad, mislim na ovaj color, napusti SBO, tada će i meteorološka karta „Ženmižbao”, (što veli Vuk, a ja pak „ija tebi”) pa i RTS-a pretrpjeti opet izmjene. Od sada pa nadalje će kao i prije tuda puhati sjeverac i jugozapadnjak, a ne ORKAN-i i druge strahote, i valjda nebom letjeti samo cirusi i kumulusi umjesto „orlova” i „jastrebova”. Još samo da čujemo nazalni glas spikerice na stanici ili kolodvoru... Vinkovci, Brod, Novska, Sunja,... Karta mi je v žepu!

Žig

Pošto je g. Đinđić, šef Demokratske stranke, na mitingu opozicije 9. ožujka opomenu „gornjih deset tisuća” da se zapitaju ima li baš za sve mjesta u Nojevoj barci, pretpostavljam da predviđa potop. E sad, kad smo kod biblijskih alegorija i komparacija, svi znamo da je na tu korabljicu pripušteno po jedan par svih životinja i ukrcano korisno rastinje svih vrsta, a čini nam se pak da su imenovani gornjih deset tisuća svi od iste fele i teško onom Araratu na koji bi se

ti iskricali. I Vuk i gda. Vesna su također anatemisali karavan koji polazi i sličili su mi na putujuće propovjednike koji opominju na Sodomu i Gomoru, te najavljuju Strašni sud, Božem prosti (posljednjim zrakoplovom je odletio mali Pere u Egipat) već podgrijava Topčidersku kovnicu da nam što prije krenu pedesetice i stotke, kao u redovnim državama, a lanjske plaće i penzije, k'o u neredovnim. Inače, struju i grijanje centralno nitko ne plaća, žito nije posijano, a na jesen ćemo morati jesti kolače, što bi kazala recimo Marie Antoinette.

Žig

Najbrojnije civilno masovno ubojstvo u povijesti Britanije nad šesnaestoro nedužne djece starosti (!) oko pet godina i njihove učiteljice, počinio je izvjesni mjesni pedofil (kakva ironija nastrane sklonosti) Hamilton u škotskom mjestu Dunblane, koji je potom izvršio samoubojstvo. Miran čovjek koji je, istina istjeran iz skauta (teško pogoditi zašto!), imao pet dozvola za nošenje oružja. Mi znamo da su ubojice među nama, i masovne, ali Englezi izgleda pojma nemaju. Jednako je strašno kada djeca ginu, bilo u ratu ili miru, uvijek od ruke ludaka, ljudi opsjednutih vlastitom veličinom, nacionalnom ili osobnom nepravdom, ili vjerskim kulturnim ludilom! Za to sve ima samo jedna riječ: ZLOČIN. A gdje je nedjelo, tu je i kazna, što reče Dostojevski. Na ovom ili onom svijetu.

Žig

Konstatacija: Redatelj se dočepao predstave svog života. Režirat će Državu i Politiku, ako producenti dozvole.

Pitanje: Da li je Kalabić krenuo?

Parola: Proleter i svih zemalja, ujuldinite se!

Milivoj Prčić

Susret delegacija DSHV i RDSV

Suglasnost o većem broju pitanja

Višečlana delegacija DSHV-a, koju je predvodio predsjednik **Bela Tonković**, susrela se u Subotici 26. travnja s delegacijom RDSV-a, koju je predvodio **Dragoslav Petrović** predsjednik stranke, i tom prilikom razmijenile mišljenja o aktualnim političkim prilikama.

U priopćenju za javnost, izdatom nakon susreta, se kaže da se obje stranke „zalažu za punu normalizaciju odnosa između SRJ i RH”, te da „smatraju da se pitanje statusa i prava manjina moraju riješiti na za sve strane zadovoljavajući način i da rješenja ne mogu biti ispod prava zagarantiranih međunarodnim standardima”, a da se ta pitanja trebaju „prioritetno rješavati unutar vlastite države i dijalogom”. Također, navodi se dalje, obje se stranke „zalažu da se svim ljudima koji su napustili svoje domove i koji to žele treba osigurati mogućnosti povratka”, te da „imaju bliske stavove u pogledu demokratizacije i decentralizacije države, uključujući i autonomiju Vojvodine i veće kompetencije lokalne samouprave, kao i o mogućnosti stvaranja kulturne autonomije nacionalnih manjina”. Na kraju priopćenje se kaže da se i DSHV i RDSV „zalažu za ekonomske reforme na bazi široke privatizacije i podsticanja razvoja poduzetništva”.

III. redovita Skupština DSHV

Očitovane razlike

U javnosti iznijete razlike po pitanju potrebe promjene u načinu organiziranosti hrvatskog naroda u SRJ, koje je objelodanila grupa građana činom formiranja Inicijativnog odbora za formiranje Hrvatskog narodnog vijeća, mnogobrojne nesuglasice i sporovi koji su uslijedili, te glasine da unutar stranke postoje različita mišljenja oko ovog pitanja očitovale su se na III. redovitoj Skupštini Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, koja je održana u nazočnosti 152 delegata, većeg broja članova i simpatizera 24. ožujka u Subotici.

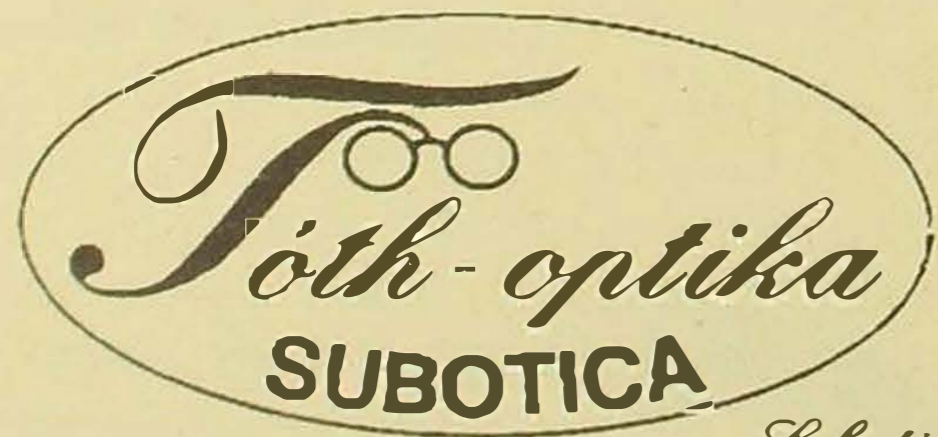
Nakon pozdravnih riječi desetak gostiju, predsjednik DSHV-a **Bela Tonković** podnio je izvješće o dvogodišnjem radu stranke. Iznoseći ostvarene rezultate, on je ukazao na važnost općih i unutrašnjih političkih prilika kako na rad DSHV-a, tako i na ukupne prilike života Hrvata u SRJ. Ovo se osobito pokazalo važnim, naglasio je Tonković, nakon akcija „Oluja” i „Bljesak”, kada je preko 100.000 ljudi došlo u Vojvodinu s, kako je rekao, „obećanjem da će dobiti hrvatske kuće i imanja”, što je uvjetovalo nasilno protjerivanje velikog broja Hrvata, osobito iz Srijema i bačkog podunavlja. Daljnji opstanak i budućnost preostalih Hrvata u Vojvodini, po njemu, ovisi od „procesa reintegracije hrvatskog podunavlja i normalizacije odnosa između SRJ i RH”. Ukazujući na činjenicu da je Skupština DSHV-a sebi postavila zadaću formiranja Narodnog vijeća Hrvata u SRJ, Vijeće DSHV se, shodno tomu, ogradiło od inicijative grupe građana za formiranje HNV-a, a funkcije članove stranke u IO je „zamrznulo”. Kao najznačajnije prijedloge rada DSHV-a za naredni period Tonković je iznio intenziviranje rada na priznavanju političkog subjektiviteta hrvatskoj manjini u SRJ, te rad na uređenju vlastite kulturne autonomije. Svoje izlaganje je završio konstatacijom da proces ostvarenja tih ciljeva ovisi od SRJ, RH i od DSHV, te da će „Srbi u Hrvatskoj imati ono što Hrvati budu imali ovdje”.

U diskusiji o podnijetom izvješću koja je uslijedila u prvi plan je izašla inicijativa za formiranje HNV-a. **Josip Šemudvarac**, delegat iz Bača, „optužio” je članove IO da rade na podjeli Hrvata, na što je **Kalman Kuntić**, član IO, odgovorio da oni „inzistiraju” na nalaženju zajedničkog jezika, a da na podjeli radi „onaj tko napolju blati, a ovdje govori nešto sasvim drugo”. **Mirosljub Mladenović**, „zamrznuti” predsjednik Mladeži DSHV-a, je ukazao na potrebu jedinstva i angažiranja preostalih Hrvata po ovom pitanju, budući da je veliki broj intelektualaca napustio stranku, a ona ništa po ovom pitanju nije uradila u protekle dvije godine. Duga rasprava o ovom pitanju završila se apelom **Branka Jegerića** da se zajedničkim snagama taj posao privede kraju.

Očito, o ovom pitanju unutar DSHV-a postoje velike razlike, a predstojeće vrijeme će pokazati kako će se sve razriješiti.

(t. ž.)

(lj. k.)

Subotica

Tel: 51-045 Maksima Gorkog 26

Radno vreme

Radnim danom 9.00-12.00

16.00-19.00

Subotom 9.00-12.00

Radno vreme ocnog lekara

Radnim danom 17.00-19.00

USKRŠNJI DVO/TV/JEDNIK 1996.

Velikom tjednu usudit ću se samo reći bit kršćanske vjere u optimizmu i nadi, a muke Čovjeka nisu bile uzaludne! Gospodin nam je dao uvjerenje da možemo pojediti imanentno zlo okolo nas i u nama. Zato je Njegova Riječ nadživjela prolazna lutanja zemaljskih voda. Dao nam je svoj najjače oružje – Mir, svoj, nama – kako bi vjerovali da je moguće usaditi ga u srce i dati ga i drugome. Zato ne možemo prihvatiti lažne proroke koji nude svoje surrogat sreće, a okruženi smo takvim, diljem zemaljske kugle. Sritan Uskrs!

Žig

Prva dama Amerike Hillary Clinton posjeduje IFOR u Tuzli (koja sad stvarno je koza muze, mislim USA vojska), u pratnji svoje kćeri, tinejdžerke Chelsey, i ostale zabavljачke svite pjevača i komedijasa. Bile su obje dobro oboružane čizmama protivu bosanskog blata, na koje se uglavnom ponajviše žale svi Ameri. Sve je prošlo spasmom i prigodnim programom, izborna godina itd. Ali od blata kod kuće je puno teže se oprati nego od bosanskoga. Tamo je to teže za razne kao nezakonite radnje dok je ovdje više nego uspješni odvjetnik u Arkanzasu, ali ne sumnjam u to da će gospođa uspeti i to oprati. Jeste da tamo sudovima i senatskoj komisiji ne možeš samo pokazati „bosanski grb“, teško je oprati ruke u liberalnom kapitalizmu potkraj drugog milenija od Kristova rođenja, nije to vrijeme Pontija Pila!

Žig

Kaže drug Stane Dolanc da mu je Tito jednom prigodom rekao da Jovanka „jednom zine, a triput slaže!“ A za sebe tvrdi da se bez dlake na jeziku obraćao Prvoj drugarici koja je bila jako ljubomorna i s Titom se vadala na veliko a da on, Dolanc, s njom

nikako nije mogao izaći na kraj. E sad, budući da jedan naš sugrađanin stalno pita ko će njemu platiti odštetu što je „robovao“ zbog Jovanke Broz, tj. uvreda izrečenih na njezin račun (ili istina!), mogu ga uputiti na druga Dolanca, koji mu zasigurno može pomoći savjetom ako nikako drukčije. Gospodin L. ako će te to nešta utješiti, ni Jovanka ne može dobiti nasljedstvo iza čovjeka, makar je zastupao Toma Fila, a memoare nije mogla objaviti kad je to bilo aktualno i za veliku lovu, makar kažu da ih je Indira Gandhi iznijela iz Juge u svom sariju, a danas poslije petnaestak godina to više nikoga i ne interesira. A i spomenuti građanin je dobio nazad svoju negda oduzetu zemlju, pa su mu i duševni bolovi zbog Jovanke i Tita nešto lakši! Strpljen, spašen!

Žig

U Palermu, na Siciliji, čuvari zoološkog vrta štrajkuju jer nisu dobili plaću godinu dana, i to na taj način što su se zatvorili u kaveze s guskama i čapljama, pa prijete čak i da će štrajkovati gladu. „Lokalne vlasti brinu o životinjama, ali za nas ništa ne čine“ rekao je jedan od čuvara. Ovo za nas nije ništa novo, jer kod nas stradaju i životinje, ali ne daj Bože da nam se uprava zoološkoga vrta zatvori u kaveze, recimo s gmazovima! To ne bi bilo 'lipo'! A i mogli bi nam, da izvinite na izrazu, 'pobić' piton, kao ondak, pa da ga vijamo po 'ciljoj' Bačkoj, a on, bećar zasp'o u kamari slame! Svedno, sad na 'proliće', kad krenete u Zoološki vrt na Paliću, morat ćete kupiti 'dvi' karte 'odjedared'. Onu drugu – da vas 'pušte' napolje! Kad su ovaj fazon ispričali Moši Pijadi prilikom posjeta Subotici prije četrdesetak godina, kažu da se ovaj ideološki slikar ili slikarski ideolog zdravo rasrdio, pojma nemam zašto?!

Milivoj Prčić

ra. Na taj način se taj susret zaista pretvorio u sadržajnu razmenu mišljenja građana i rukovodioca RDSV u Subotici, koji zahteva nastavak i o drugim aktuelnim temama.

Pošto su izbori na pragu, konstatovano je da je sadašnju vlast moguće menjati samo na osnovu izbornih rezultata, znači glasova birača i da je program RDSV, kratko rečeno, život i mogućnosti građana iz 1990. godine.

Vrijeme slavlja

Zaparana najzad je i druga strana

S velikim olakšanjem dočekali smo da se i druga strana asfalta subotičkih prometnica zapara gusjenicama tenkova. Vratili su se. Jednog petka, sredinom ožujka. Znamo, vidjeli smo. Bilo ih je puno. Ali, ne znamo koliko ih je trajno ostalo negdje drugdje. No, to nije toliko bitno. Jer, hrpa je to željeza. Bitan je čovjek. Od krvi i mesa. Svaki ponaosob. Osobito onaj koji je „osjetio“ posljedice tenkova suluda učinka. I njegov bližnji. A njih je očito bilo puno. Zato je ipak kriv čovjek. On je planirao, upravljao, koristio taj ubijalački stroj...

Sada je na redu mir. Nagovješćuje to i povratak kući tenkova. To raduje. Ali, radost bi bila još i veća da se oni nisu ni pokretali k Jugo-zapadu. No, važno je da su se ipak vratili. Jer, ljudi će ostati više. Onih zdravih. I biti opemena za one „normalne“ da je igra s njim opasna.

(t. ž.)

U tijeku je čišćenje grada Ljepši grad ovisi od svih

Kroz dvije se akcije lokalne samouprave odvija, sada već možemo reći, redovito proljetno čišćenje grada i okolnih naselja. Naime, pored odnošenja čvrstog otpada koji ne spada u kategoriju kućnog smeća iz domaćinstava u danima redovitog odnošenja smeća, JKP „Čistoća i zelenilo“ postavlja i specijalne kotejnere za odlaganje smeća na pojedine punktove u Mjesnim zajednicama, te tako omogućuje iznošenje preostalog smeća, nepotrebnih predmeta i ostalih otpadaka. U cilju toga, oni mole građane da prije odlaganja izvrše grubo selektiranje otpadaka, te posebno odlože koristan otpad (papir, staklo, metal...), odnosno nekoristan i kabast otpad.

U povodu ove akcije, koja je počela 25. ožujka a trajat će do kraja svibnja, gradonačelnik József Kasza je „zamolio“ Subotičane da sudjeluju u ovim akcijama, te da i nakon nje rade na čuvanju čistoće grada. A, dodao je Kasza, ako bi netko bilo kada imao bilo kakvih problema s odnošenjem smeća, neka se obrati njemu osobno, te će im on u tomu pomoći, jer „nije riješenje za grad da se otpad nosi u obližnju šumu ili ostavlja pored puta, već da se odlaže na gradsku deponiju“. Imre Kern, predsjednik Izvršnog odbora općine, je u povodu ove akcije rekao da je Općina iz ovogodišnjeg proračuna izdvojila 300.000 dinara za čišćenje divljih deponija u gradu, a da će se poseban akcent staviti na uklanjanje divljih deponija u Keru (bivša ciglana), na Ljutovačkom i Palićkom putu. Djelatnici u lokalnoj samoupravi se nadaju da će uz pomoć školske djece završiti sa čišćenjem Kelebijске šume, kao i da će nastaviti sa čišćenjem Radanovačke. On je, također, apelirao na sudjelovanje Subotičana jer, kako je rekao, „ova akcija bez saradnje sa građanima neće imati uspeha“.

U okviru proljetnog čišćenja i uredenja grada općinska uprava je namijenila i određena sredstva za sadnju novih zelenih površina u gradu. Građanima preostaje samo da prionu na čišćenje svojih dvorišta i prostora ispred kuća ili zgrada. Jer, to ne čini samo sebe radi, već i onih koji dolaze iza njih.

(t. ž.)

Priopćenje OO RDSV

Opštinska organizacija Reformske Demokratske Stranke Vojvodine u Subotici organizirala je razgovore sa građanima Mesne zajednice Mali Radanovac o aktuelnim problemima, koje zanimaju građane ovog dela grada. Razgovor je održan u prostorijama Mlade zajednice, uz solidno učešće stanovnika, u petak, 27. marta.

Prilikom je predsednik RDSV u Subotici i narodni poslanik u Saveznoj skupštini Blaško Kopilović govorio o potrebama i mogućnostima privatizacije kod nas, član predsedništva Karolj Bagi je predočio građanima nov predlog Zakona o starosnoj invalidskoj penziji, a predsednik Izvršnog odbora stranke u Subotici, Janoš Brener je paralelno prikazao suštinu stranačkog predloga Zakona o amnestiji, koji je predat Saveznoj skupštini pre Dejtonskog sporazuma predlog jugoslovenske vlade, koji još nije predložen javnosti u celini, ali bi trebalo dostignu na dnevni red Skupštine tokom maja ove godine.

Posle kratkih uvoda građani su gostima postavili mnoga i interesantna pitanja, a najviše i izneli mišljenja o temama razgovora.

Prenosimo interview

Ivan Poljaković, idejni tvorac inicijative za formiranje Hrvatskog narodnog vijeća

AUTOKRATIJA NA PUTU „MALOM PARLAMENTU“

„Od samog početka inicijative za formiranje Hrvatskog nacionalnog vijeća bio sam uključen u taj projekt, te sam sve vrijeme bio na izvoru svih relevantnih informacija. Kada su članovi sadašnjeg Inicijativnog odbora čuli da odlazim u inozemstvo na studijsko usavršavanje, došli su do mene i zamolili me da im prenesem stare ideje i iskustva oko početne inicijative za formiranje Hrvatskog narodnog vijeća (HNV) što sam rado učinio. S njima sam stalno u vezi, te sam tako dosta dobro upoznat i sa sadašnjom inicijativom”, reći će Ivan Poljaković, jedan od tvorca ideje o stvaranju „krovne organizacije” svih Hrvata u SRJ, ujedno i odgovarajući na pitanja kako to da se nije priključio Inicijativnom odboru za formiranje HNV, a ipak je tako dobro upoznat s najnovijim događajima koji su politički angažovanije subotičke Hrvate podělili na dva suprotstavljena tabora: „pro et contra”. Poljaković je kao potpredsjednik, potparol, urednik stranačkog mesečnika „Glas ravnice” i jedini pokrajinski poslanik dugo bio „drugi čovek” DSHV, a istupanjem iz stranke oktobra '94. pristupio je grupi nezavisnih poslanika i praktički se iz fokusa povukao u senku političkog života Hrvata u Vojvodini.

Prvu zabunu u javnost uneo je Proglas Inicijativnog odbora (22. januara) u kojem se među četrnaest potpisnika „grupe građana” ne nalazi ni jedno ime! Ipak, gotovo sinhrono sa Proglasom u javnost stiže i Izjava sedmoro potpisnika pet hrvatskih institucija (političkih, kulturnih i crkvenih: DSHV, HKC „Bunjevačko kolo”, HKPD „Matija Gubec”, „Bunjevačka matica” i Biskupski ordinarijat), u kojima Inicijativnom odboru za zainteresovane i nije bio neka tajna. Zanimljivo je takođe da se grupi od pet hrvatskih institucija do danas nisu priključile ni LSV ni NSS, čiji se članovi takođe nalaze među četrnaest potpisnika. Kasnija zbivanja još su više međusobnim optuživanjima u lokalnim medijima podizala tenziju oko legitimiteta, a većinu novinara, u nedostatku pravih informacija, ostavljali zbunjenim u svojim komentarima.

U čemu je razlika između koncepcije DSHV i Inicijativnog odbora za formiranje HNV?

I. P.: DSHV je kao politička organizacija oformljen 15. srpnja 1990. s ciljem organiziranja Hrvata u Vojvodini i zastupanja njihovih interesa. Već na samom početku, kada smo razmišljali o zahtjevu za kulturnom autonomijom, bilo nam je jasno da se mora stvoriti jedno tijelo koje će zastupati sve Hrvate u SRJ, bez obzira na političku opredijeljenost i svjetonazor. To je već u lipnju '91. došlo do izražaja, gdje se u dokumentu o kulturnoj autonomiji Hrvata u Srbiji u članu 4 („Glas ravnice”, broj 10.) kaže: „U cilju ostvarivanja i sprovođenja smatramo da bi trebalo oformiti nacionalno vijeće Hrvata u Republici Srbiji. Članove Vijeća biraju putem demokratskih izbora birači

hrvatske nacionalnosti”. Na osnovi tog dokumenta DSHV je koncem 1992. i 1993. pristupio razradi projekta za osnutak Hrvatskog nacionalnog vijeća. Oformljena je komisija čiji sam i ja bio član, a gospodin Tonković predsjednik. Međutim, on je Komisiju sazvao samo jednom. Kada se vidjelo da Bela Tonković koči osnutak HNV, i pored odluka Predsjedništva i Vijeća, na sjednici Vijeća 11. rujna 1993. jedina točka dnevnog reda bila je razmatranje Nacrta Statuta DSHV. Zaključci s tog sastanka bili su: u cijelosti pripremiti osnivačku skupštinu HNV, a rok za pripremu bio je 31. listopada 1993. U Inicijativnom odboru, osim pripadnika DSHV nalazili su se i ljudi iz drugih stranaka, kao i predstavnik Katoličke crkve. Međutim, Bela Tonković ponovo je učinio

Ivan Poljaković

sve da do osnutak HNV ne dode. Na izbornoj skupštini, početkom '94. Bela Tonković je u svoj program uvrstio i dokument o inicijativi DSHV za osnutak HNV u SRJ. U tom dokumentu, koji je na Skupštini i usvojen, on je bitno izmijenio načela na kojima se trebalo organizirati HNV. Namjesto da svaki član hrvatske zajednice ima pravo birati i biti biran, kao što je to utvrđeno još u lipnju '91, po njegovom konceptu u HNV mogu biti birani samo kandidati DSHV. Dakle, čak niti svaki član DSHV, nego samo oni koje kandidira Predsjedništvo, te oni Hrvati iz drugih stranaka koje „službeno i javno” prihvaćaju program DSHV glede kulturne autonomije. S obzirom da nijedna stranka službeno i javno to ne prihvaća, jasno je o kojim Hrvatima ovdje može biti riječi.

Naravno da je za većinu članova DSHV ovakav koncept neprihvatljiv, a o ostalim Hrvatima da i ne govorimo. Radi toga su sada članovi Inicijativnog odbora pokrenuli inicijativu za formiranje HNV, koji se bazira na starim načelima demokratskog organiziranja, tj. da svaki član hrvatske zajednice ima pravo birati i biti biran.

Međutim, nakon Proglasa Inicijativnog odbora nijedna ga institucija nije podržala. Da li se ovde već na startu radi o

taktičkoj grešci, ili je reč o nerazumevanju koje ima dublji koren?

I. P.: Mislim da je jedina naša greška što smo u Proglas stavili reč „predstavnicima” (političkih, kulturnih i crkvenih organizacija prim. a.), a ne „članovi”. Ali, također smatram da se kao osoba X. Y. ne može ići zvanični posjet institucijama po bilo kom pitanju. Stoga mislim da je prvo moralo doći do osnutka Inicijativnog odbora, da bi se kao sljedeći korak, išlo razgovarati s predstavnicima spomenutih institucija. To se traži nutačno i čini, i mogu reći da je dobijen izričita potpora od svih institucija s čijim predstavnicima do sada kontaktiralo. Nakon objavljenih razgovora oni se i sanjaju uključuju i stvar napreduje.

Kako stoji stvar sa matičnom zemljom? Da li ste sa njima kontaktirali?

I. P.: U prvom službenom posjetu DSHV Hrvatskoj 1993. i ja sam bio član izaslanstva te mogu reći da smo tada dobili potporu od predsjednika Franje Tuđmana, kao i od svih državnih institucija koje smo posjetili. Nakon mog istupanja iz stranke u jesen '94. više nisam bio u službenom posjetu Hrvatskoj, ali mislim da je potpora u ovom smislu ostala, i da će se još konkretnije očitovati kroz bilateralne razgovore Hrvatske i Srbije u kojima će se Hrvatska zalagati da nam osiguraju prava manjinskih zajednica prema europskim standardima.

Prilike su se u međuvremenu izmijenile i u Hrvatskoj i kod nas, pa i unutar DSHV. Ko će po Vašem mišljenju sada imati legitimitet zastupanja interesa Hrvata?

I. P.: DSHV je za sada jedini predstavnik Hrvata u Vojvodini, te je stoga sasvim razumljivo da su oni i jedini most između Hrvatske i Srbije. Međutim, ovim se pitanjem vraćamo na staru ideju da jedna stranka ne može predstavljati cijeli narod. Treba biti jasno da se realiziranjem projekta HNV otklanja jadinjuje kompletni hrvatski korpus. Potpuno je pogrešna aktualna interpretacija da osnutkom HNV narod dijeli. Uopće nije riječ o diobi, već o borbi autokratskih i demokratskih snaga s obzirom da su trebale biti tačno na vlasti ove druge. One, naravno, će pokušati prikazati kao diobu naroda pa se čak i dalje u korišćenju klasičnih autokratskih metoda. Tako se svaki član Inicijativnog odbora etiketira kao „poštenu Hrvata”, „ubačen”, „krtica”, „doušnik”, „režimski čovjek” itd. A ti isti „doušnici” po svom statutu osiguravaju i gospodinu Tonkoviću mjesto vijećnika u HNV, s obzirom da svaka hrvatska institucija delegira svog predstavnika za vijećnika. I ne samo to, već gospodin Tonković, ukoliko ga ostalih 30 vijećnika izabere, može biti i predsjednik HNV. Ipak za gospodina Tonkovića oni su nepodobni. Dakle, tko dijeli narod? Da li oni koje je svaki Hrvat ravnopravan i starta s istim pozicije, bez obzira na političko opredjeljenje i svjetonazor ili onaj tko ih dijeli na podobne i nepodobne? Zaključite sami.

Spomenuli ste Statut Inicijativnog odbora za formiranje HNV. Da li postoji i Program rada, a samim tim i odbori, komisije... i iz kojih će redova oni biti birani?

P: Po radnoj verziji Statuta HNV će biti sastavljen od 30 vijećnika od kojih će se izabrati, a 5 će predstavnika delegirati iz gradske institucije. Dakle, radi se o parlamentarnom, a ne o predsjedničkom sustavu. Predsjednik bi tada vijećnicima predložio članove Izvršnog odbora, koji bi, uz predsjednika, činili dva dopredsjednika, tajnik, pročelnik za prosvjetu, kulturu, formiranje, gospodarstvo i financije. Pročelnici ne mogu biti vijećnici, dok tajnik i dva dopredsjednika to moraju. Ovako izabranom predsjedniku, koji može imati najviše dva mandata, i članovima Izvršnog odbora može se trećinom glasova od ukupnog broja vijećnika staviti na dnevni red sjednice izglasavanja nepovjerenja. Za to je potrebna većina glasova od ukupnog broja vijećnika (50% + 1, prim. a.). Pročelnici će u okviru svog djelokruga uključiti u rad one službenjake za koje smatraju da su najspješniji, a svako će pročelništvo imati više komisija. Program još ne postoji, jer će njegova prijedlog predsjednika i Izvršnog odbora, usvojiti vijećnici. Ovo stoga, jer HNV neće biti politička stranka, nego, slikovito rečeno, mali parlament hrvatske zajednice. Međutim, podsjećam još jednom da je riječ o radnoj verziji Statuta, koji će zacijelo biti modificirani.

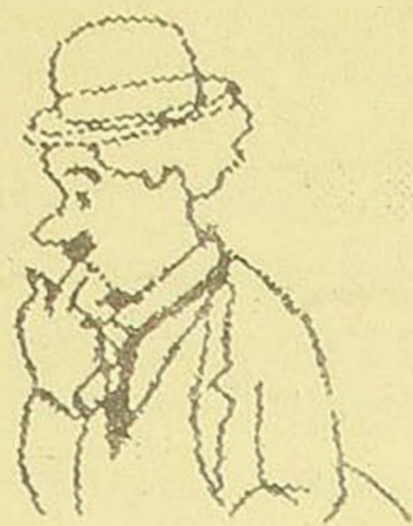
„Nezavisni”, 15. ožujka, Zlatko Romić

Aforizmi

- Profesori su večiti sanjari – sanjaju veće pje.
- Ako je đačko doba najljepše za odrasle, zašto se bune kad ga deca produže.
- Deca bi htela što pre u budućnost, a odrasli u prošlost.
- Znanje učenika za jednokratnu upotrebu nalazi se na dlanovima.
- Za učenike je školsko zvono pojas za spavanje.
- Mnogim učenicima svane, kada čuju školsko zvono.
- Čutanje kod učenika je znak neodobra-va nastavnikovog pitanja.
- Deca su siguran znak naše starosti.
- Na žalost mnogih učenika kod ocenjivanja 1 + 1 nije 2.
- Đačko doba je najljepše doba, ako je reč o spustima.

Dužo Runje

Iz penzionerske bilježnice Pcujemo, ondak (još) živimo...

Više uživam čitat ono ča u svom pismu piše moja šogorica Kate, neg u onon ča ja pišem. Boje, lipše i smišnije piše, neg ja. Ča je, je! Evo, prosudite sami:

Šogore moj, jevo joped mene!

Mislila sam, ova će nam godina bi štogod bolja, srinija. Ma kaki! Zdravo sam više rasrdena neg lani, zdravo više pcujem neg lani. Pcujem po cili dan, zapcivam i kad se noćom probudim. Sad, ako me pitaš čerez čeg pcujem, ne bi ti ni tila ni smila kasti. Pcujem, jeto, čerez čeg i ti pcuješ, čerez čeg pcuje sva poštena čeljad. Ondak i sam znađeš čerez čeg i KOG pcujem.

Nisam luda da imenujem... TOG, pa da ON, jel njegovu, zabranidu jel oduzmedu naš „Žig”. Jevo NJEMU, pažim ja!

Štogod ti ipak moram kasti. Znaš već one moje ruže u avliji prid ambetušom? E, sve te ruže sam onomad posikla i povadila. Sve! Oma sam na njevo misto posadila – krumpir.

Jel, meni je (sad) lipči krumpirov cvit, neg onaj ružin. A biće valjda i nike hasne.

Joped ne marim ako tvoj „Žig” štampa ovo pismo. Ne marim, nit me je štogod stra, jer nigdi nisam spominjala kake su boje bile moje ruže! Pametna tvoja Kata, jel?

A sad, ono glavno. Znam da ti u zadnje vrime zdravo zaboravljaš, al, valjdar nisi zaboravio šta je u nedilju? Joj, šogore moj, jedva čekam da dođeš za Uskrs, uskrsniću kad te vidim! Ondak ćemo se izdivanit i radit... što god ti voliš. Možmo ONOG i zajedno pcovat!

Tvoja šogorica Kata

Jemaš prav, Kate, i u ovon Velon mistu – varoši, rekla bi ti – naveliko bešimaju. Pcuju. Pcuju bome žestoko, jerbo – reka san već – komu se DANAS ne pcuje?

Ne boj se, nisan zaboravija, siguro dolazim. Znaš Kate, i ja ću uskrsnit kad tebe vidim! Samo... ajde da NJEGA ovega puta častimo, tija san reć – ajde da GA ne pcujemo baš na Uskrs, blagdan je! A kad Uskrs projde, zna se...

Marko Subotički

Pravnički kutak

Gruntovnica i katastar

Svaka osoba koja posjeduje kuću, stan ili zemlju, susretne se, prije ili kasnije, s katastrom i gruntovnicom. Često se ova dva pojma miješaju, premda između njih postoji bitna razlika.

Katastar (od kasnolat. *castrum* = popis), ili kako često Bunjevci znaju kazati, *kataster* (od njemačkog *Kataster*), je internacionalna riječ novijeg doba koja nije stigla dobiti svoj prijevod u glavnim suvremenim i srednjoeuropskim jezicima. Katastar je faktučna evidencija o nekretninama, što znači da sadrži prije svega podatke o mjestu gdje se nepokretnosti nalaze, obliku nekretnina, površini, katastarskom prihodu i sl. Osnovna jedinica katastarskog sustava je *katastarska parcela*. Katastar vode upravni organi. Katastar se u našoj „varoši” nalazi u „staroj” Gradskoj kući.

Katastar je osnovna evidencija o nepokretnostima i izrađuje se na osnovu geodetskog premjera. Na osnovu katastra **izrađuju se zemljišne knjige**, premda podaci koje sadrže obje ove evidencije (veličina zemljišta, vlasnik i sl.) nisu uvijek istovjetni (nežurnost i sl.).

Zemljišna knjiga ili gruntovnica (stari bunjevački Hrvati su govorili *grundbuk* – što je od njemačkog *Grundbuch* – *Grund* = zemljište, *posjed*; *Buch* = knjiga) je pravna evidencija o nekretninama (ne samo o zemljištu, već i o kućama i stanovima), što znači da prije svega sadržava podatke o pravima na nekretninama (vlasništvo, plodouživanje, („uživanje”), hipoteke i sl.). Osnovnu jedinicu zemljišnih knjiga čini *zemljoknjižni uložak*. Gruntovnicu (ovaj naziv je ovdje došao u doba stare Jugoslavije) **vodi sud**, koji se nalazi pored nove autobusne stanice.

Obje vrste navedenih zemljišnih registara su javne knjige tako da svako može tražiti i dobiti podatke iz njih ne navodeći razlog za to!

Temeljni smisao gruntovnice je **pravna sigurnost** – jedino ona pokazuje tko je doista vlasnik nekretnine! Podaci o vlasništvu iz „katastera” u tome pogledu nisu pravno relevantni, jer se vlasništvo nekretnina stiče tek upisom u zemljišnu knjigu.

No, više o zemljišnim knjigama – naredni put!

(j. š.)

Gemini - commerce

SUBOTICA, Lenjinov park 1/II, Telefoni: 51-093, 52-087

Veliki izbor:

ceramic pen, tehničke olovke, dvodelne i trodelne garniture, vodootporni markeri, signiri

Izvanredna skupština HKC-a Za novu kvalitetu rada

U nedjelju 10. ožujka u prostorijama HKC „Bunjevačkog kola“ održana je Izvanredna skupština Centra. U prepunoj dvorani, većina nazočnih nije shvatila, ili mogla shvatiti zašto je Izvanredna skupština uopće zakazana. Nalazimo da nisu bili ispunjeni ni nužni ni dovoljni uvjeti za njeno zakazavanje.

Razlog što su neki članovi Predsjedništva nezadovoljni načinom rješavanja problema Centra ima težinu tek na razini samoga Predsjedništva koji se tamo moraju i trebaju riješavati. „Grupa nezadovoljnika“ sakupila je 80 potpisnika (otvoreno je pitanje da li su uopće članovi Centra) što je samo jedan od statutarnih uvjeta da se Skupština zakaže. No, način na koji su dnevni red formulirali i Skupštini prezentirali, pri tome na poštujući poslovnik rada Skupštine otkriva, da su u pozadini ipak neke druge igre, više kuloarske nego bitne za budući rad Centra. Formulacija

dnevnoga reda „neriješeni problemi u folklornoj sekciji“ ne zaslužuje pozornost i težinu Izvanredne skupštine. Uz dobro volju to se moglo riješiti u hodu na nivou Predsjedništva, a ne sazivati Skupštinu.

Mišljenja smo da nezadovoljstvo dijelom proističe što neki nisu shvatili ili prihvatili da sama transformacija Društva u Centar podrazumijeva ne samo novu kvalitetu rada, nego i drukčije sadržaje. Kulturne potrebe nacionalnoga bića bilo koje nacije ili nacionalne manjine se jednostavno ne mogu zadovoljavati na razini íca, pića, igara i pjesama. Dobro je što se na Skupštini javno prezentirala nova shema i organizacija rada. Buduća pažnja treba da se upravo bazira na ponuđenim sadržajima i shemi, jasno neispuštajući iz vida ni folklornu kao ni ostale sekcije Centra. (k. c.)

Kreni...

Kćeri Diani

ulovi
uz pomoć nečiju
dva pilenceta

Pusti ih
nek neko vreme pijuču

Kasnije (važno je)
nek jedno bude
– dobar alt
a drugo
– dobar bas

Jozo Matijaca

Konferencija za novinstvo RDSV

„Autonomija“ i DC

U posljednje vrijeme sve češće tvrdnje da kolektivnim pristupanjem u Demokratski centar (DC) RDSV gubi svoju samobitnost potaknule su predsjednika Općinskog odbora reformista Blaška Kopilovića da u utorak sazove konferenciju za novinstvo kako bi javnosti iznio istinu o ovoj „koaliciji“.

Prema Odluci Glavnog odbora RDSV uvjetuje svoje članstvo u DC zadržavanjem pravnog subjektiviteta, organizacijske strukture i samostalnim političkim programom, a program DC mora sadržati sva osnovna opredjeljenja RDSV, napose glede zalaganja za građansku državu, društvenih i ekonomskih reformi, nacionalne ravnopravnosti i autonomije Vojvodine. Reformisti Subotice, u dogovoru sa Sentom, Kanjižom, Adom i Molom, kane načiniti Regionalni odbor RDSV u cilju jačanja stranke i očuvanja samostalnosti djelovanja. S tim u vezi su i, kako je istaknuo Kopilović, i lokalni i pokrajinski izbori koji će biti „pod kontrolom RDSV“, dok će se na republičkoj i saveznoj razini na listi kandidata DC naći samo „borci za Vojvodinu“.

Glede rasformirane Koalicije „golubovi Subotice“ Kopilović tvrdi da će RDSV „preispitati“ mogućnost njene opstojnosti. Istodobno, on je istaknuo da su subotički reformisti otvoreni za sve demokratske pokrete, partije ili pojedince, te da se u posljednje vrijeme vode razgovori s rukovodstvima DSHV i SVM. Međutim, po mišljenju dopredsjednika OO RDSV Jánosa Brennera pojedini potezi lokalne samouprave kose se s demokratskim načelima, te je novinare zamolio da iznesu molbu reformista lokalnim vlastima da se ubuduće na zborove građana pozivaju odbornici i zastupnici iz ove regije, kao i da iste zborove ne koriste za partijsku ili osobnu promociju.

(v. s.)

Slaven Bačić: „Povelje slobodnih kraljevskih gradova ...“ (III)

Dijelovi Povelja – uvod

Povelje, kojima je Novom Sadu, Somboru i Subotici dodeljen status slobodnog kraljevskog grada, imaju klasične osnovne diplomatske elemente; uvod, tekst i završni deo. U okviru svakog od njih se dalje uočava više delova.

1. Uvodni deo (*protocollum*) se sastoji iz intitulacija i inskripcije. Intitulacija sadrži ime izdavaoca povelja, a inskripcija – lica kojima se upućuje sadržaj povelja.

Status slobodnog kraljevskog grada Novom Sadu, Somboru i Subotici je dodelila Marija Terezija. Intitulacija je praćena devocionom formulom, kojom je izražena poniznost prema Bogu, i navođenjem brojnih vladarskih titula i zemalja na koje se ti naslovi odnose.

Sa stanovišta habzburške diplomatike i istorije geografije, vrlo je zanimljiv deo o istorijskim pokrajinama kojima su vladali Habzburzi. Zato ćemo sada prikazati u Poveljama navedene vladarske naslove i zemlje na koje su se ove odnosile.

Prema Poveljama bačkih slobodnih kraljevskih gradova Marija Terezija je nosila ove titule:

- Rimski carica (*Imperatrix*) odn. prema subotičkoj povelji, Rimski carica udova (*Imperatrix Vidua*);
- Kraljica (*Regina*) odn. prema subotičkoj povelji, apostolska kraljica (*Regina Apostolica*) Mađarske, Češke, Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, Bosne (u Novosadskoj i Somborskoj povelji kao *Ramae*, a u Subotičkoj kao *Bosniae*), Srbije, Galicije (zapadni dio je u današnjoj Poljskoj, a istočni u dan. Ukrajini), Vladimirije (u Ukrajini), Kumanije (u središnjoj Mađarskoj – Kunsag) i Bugarske;
- Nadvojvotkinja (*Archidux*) Austrije;
- Vojvotkinja (*Dux*) Burgundije (u ist. Francuskoj), Brabanta (u Belgiji i Holandi-

ji), gornje i donje Šlezije (uglavnom dio za Poljske, delomično u Češkoj), Štajersk Koruške, Kranjske; Mantove, Parma Pjačence i Milana (severnoitalijanski gradovi), Limburga (podeljen između Holandije Belgije), Luksemburga, Gelderna (za Holandija) i Virtemberg, a u Subotičkoj povelji još i Guastale (sev. italijanski grad Aušvica i Zatora (gradovi u južnoj Poljskoj);

– Velika kneginja (*Magna Princeps*) Emdelja, prema Subotičkoj povelji;

– Kneginja (*Princeps*) Švapske (južna Nemačka);

– Markogrofica (*Marchio, March Dux*) Svetog rimskog carstva (veliki brnemačkih pokrajina), Burgaua (u Švaskoj), Gornjih i Donjih Lužica (ist. Nemačka), i Moravske (u Češkoj);

– Grofica (*Comes*) Habzburga (gradić Švajcarskoj)), Flandrije (najveći deo u Belgiji, a manji delovi u Holandiji i Francuskoj), Tirola (zap. Austrija i sev. Italija), Kibur (u Švajcarskoj), Gorice, potom Henega (jugozap. Belgija) spomenutog samo u Subotičkoj povelji, pa Gradišća navedenog samo u Somborskoj i Subotičkoj povelji, i Art (sev. Francuska) i Firta (grad u ist. Francuskoj), koji su navedeni samo u Novosadskoj i Somborskoj povelji;

– Landgrofica (*Landgravia*) Alzasa (ist. Francuska), prema Novosadskoj i Somborskoj povelji;

– Grofica (*Comes*) Namura (jugozap. Belgija);

– Gospodarica (*Domina*) Slovenačk krajine (između Krke i Save) i Mešle (grad u Belgiji), a prema Novosadskoj i Somborskoj povelji i Pordenona (grad u severozap. Italiji) i Saltzkammerguta (oblast kod Somborske);

– Vojvotkinja udova (*Vidua Dux*) Loringije (ist. Francuska) i Bara (jugozap. Nemačka), prema Subotičkoj povelji;

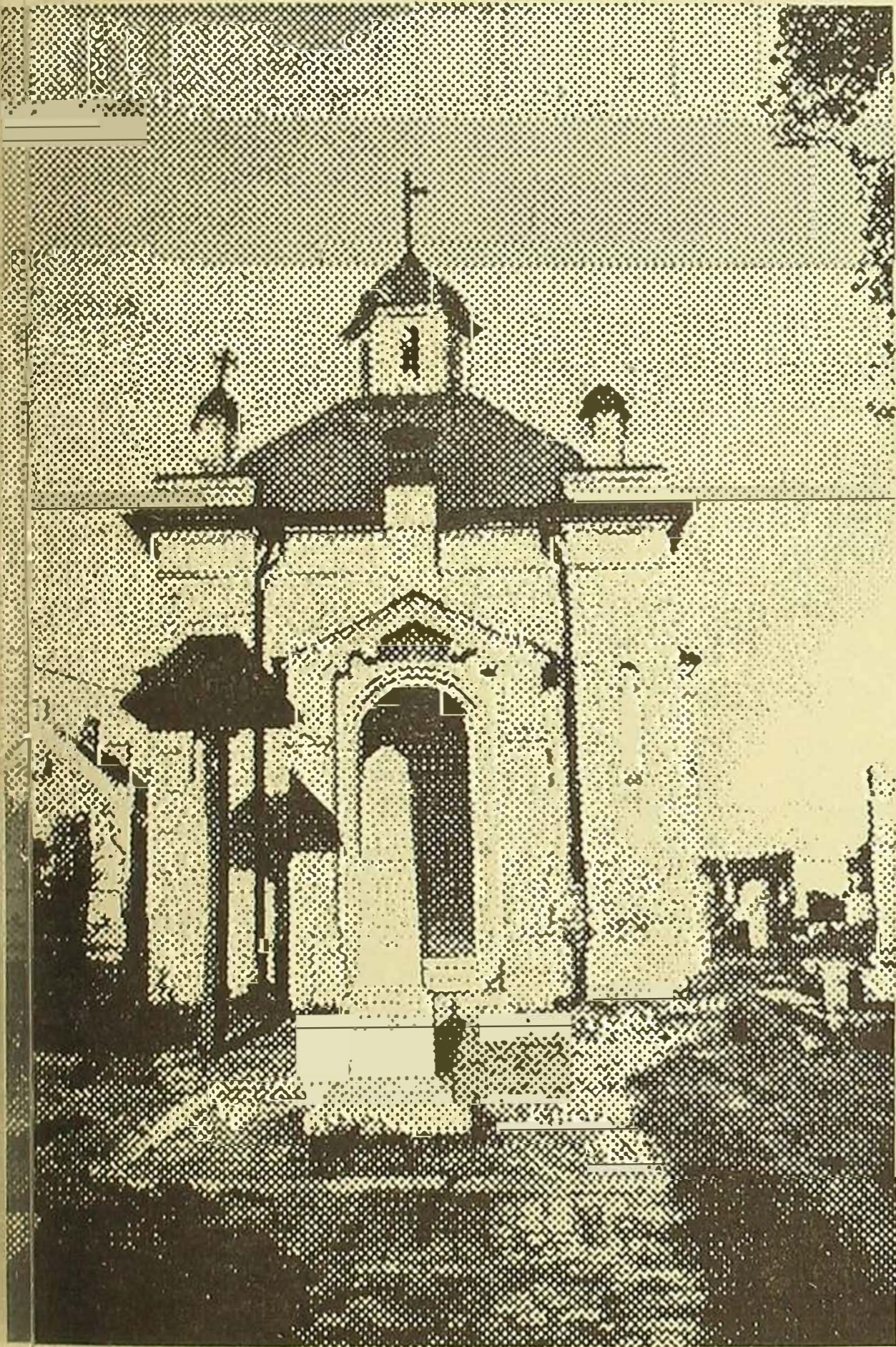
– Velika vojvotkinja (*Marga Dux*) Toskane, opet samo po Subotičkoj povelji.

(nastavit će se)

Dudovi i grobovi

Pravoslavno groblje

Na krajnjem severu grada živih, neposredno uz Dudovu šumu, nalazi se Pravoslavno groblje, zvano Srpsko. Ovom groblju se otovo po pravilu pohodi iz grada ulicom Lenjija Crnojevića, koja se u prošlosti zvala „srpski šor“ i to sa razlogom. Na njenoj zadnoj strani nalazi se 27 ušorenih kuća s izdanim parcelama, koje formiraju pravilnu liniju ulice koja se završava otprilike kod današnje ulice Sterijine. Istočnu stranu „srpskog šora“ karakterisale su haotično zbacane kuće i parcele, nepravilnih oblika, već kako je koji domaćin svoju zemlju radio, a ulice jedva da su se mogle i nazreću te samo ovde već i na teritoriji čitavog grada u drugoj polovini XVIII veka.

Zadužbina Ostojić sa obeliskom

Pravoslavno groblje nalazilo se u to doba skoro pola kilometra u produžetku ovog šora, udaljeno, dakle od grada živih, a u vinogradima. Prilikom utvrđivanja granica grada, opkopom zvanim „šanac“, njegov severni deo protezao se današnjim ulicama Grenjskom i Sep Ferencu i činio kraj grada živih. Na „šanac“ se sa spoljne strane naslanjalo ovo groblje – njegov najseverniji deo.

Prema nekim autorima, najstarije srpsko groblje nalazilo se negde na „Veldjavi“, kako se nekada ovaj kraj nazivao, nastanjen u jednom srpskim življem. Ali, ova pretpostavka se ničim ne potkrepljuje. Činjenica je da su ugledniji građani pravoslavne veroispovesti bili sahranjivani u porti pravoslavne crkve, o čemu svedoče i sačuvani nadgrobni spomenici u njoj i danas vidljivi. Nadutim, godine 1785., kako beleži I. Ivanjica, Gradski savet je po nalogu viših instanci iz zdravstvenih razloga zabranio da se u porti stvaraju nove kripe. No i pored toga,

neke nove su otvorene još i u prvoj polovini devetnaestog veka. Isti autor pominje pravoslavno groblje već 1. marta 1777. godine. Gde se ono nalazilo i gde su sahranjivani manje ugledni Srbi? Osnovno je pretpostaviti: na kraju „srpskog šora“ na kraju Dudove šume. O tome svedoči i jedan plan tog dela grada na kome je zabeleženo „Antiqui Graeci n. u. ritues Cameterii“ – u prevodu – staro grko-katoličko groblje! Naime u to doba, pripadnici pravoslavne veroispovesti nazivani su grkokatolicima. Plan potiče iz 1837. godine i navedena oznaka odnosi se na sam ugaoni prostor ulice Sep Ferencu i Grabovačke, upravo tamo gde i sada počinje ovo groblje. Samim tim, nameće se zaključak da je ovo prvobitno pravoslavno groblje i njegov najstariji deo. Ono nije bilo podeljeno po konfesijama kao neka druga gradska groblja već je versko. Tokom devetnaestog veka ono se postupno proširivalo prema severu između Grabovačke ulice i istočne granice Dudove šume, što je radeno prema projektu iz 1806. koji više liči na uređenje već postojećeg dudarnjika. Ne zna se pouzdano kakve veze imaju baš dudovi kraj groblja i šta je prije nastalo – groblje ili zasadeni dudovi?

Na katastarsko planu grada iz 1878. godine ono je već znatno uvećano. Verski deo od severnog gradskog dela ovog groblja po čitavoj širini ima jednu veliku parcelu parkovski urađenu sa nadgrobnom kapelom – zadužbinom ugledne porodice Radić. Danas je od prelepeg parka preostalo nekoliko vitih crnih borova, a zlim delom ljudskih ruku tako je „obnovljena“ da za pokoljenja nije ostalo nikakvog traga ko ju je podigao za sebe i svoju obitelj! Tužni čin savremenika naših prema precima našim. No, nadgrobni spomenici su ipak imali više „sreće“. Ispred ove zadužbine nalazi se lep nadgrobni spomenik isto tako ugledne subotičke srpske porodice Manojlović, čija su dva brata u gradu imala dve palate, danas zaštićene spomenike kulture. Koliko je važna sa kulturološkog aspekta za grad govori i deo citata sa epitafa na ovom nadgrobnom spomeniku: „...CVETKO MANOJLOVIĆ prvi srpski pijanista, osnivač i prvi nastavnik klavira prve srpske muzičke škole u Beogradu i direktor muzičke škole u Subotici... večna ja pamjat...“. Možda i nije onda suviše postaviti pitanje – znaju li Beograđani da im je muzičku školu osnovao i podučavao ih u sviranju klavira krajem prošlog veka rođeni Subotičanin? Eto – i to zabeleži kamena knjiga predaka.

Severni deo ovog groblja označen kao gradski, godine 1979. srušen je sa zemljom i danas je tamo fudbalski teren. O nadgrobnim spomenicima niti o bilo čemu drugom nikakva dokumentacija nije sačuvana.

Krajem prošlog veka groblje se proširilo i sa druge strane Grabovačke ulice, sve do ulice 24. marta.

Pomenimo u njemu nadgrobnu kapelu – zadužbinu Jovana Ostojića i supruge Terezije rod. Zozuk, iz koje se i danas vrši sahranjivanje pokojnika. Da je kamena knjiga predaka važna i za jezik i pismenost u određenom istorijskom dobu svedoči i ćirilski zapis sa samog početka druge polovine devetnaestog veka, zapisan na obelisku od belog mermerskog kamena koji se nalazi ispred kapele zadužbine. Valja stati, pročitati i zamisliti se, kako su nam preci pisali.

U ovom delu groblja je i grob subotičkog pesnika Slavka Matkovića, prerano preminulog u naponu svog bogatog umetničkog stvaralačkog naponu. Grob mu je teško pronaći, skroman je kao što je i on bio za vreme života, ali njegov pravi epitaf ispisao je on sam – to su njegove pesme. Sve svoje prijatelje je zvao „BRACA“, bili ono Srbi, Hrvati, Mađari, ili bilo koji drugi, a za njih je on uvek bio samo SLAVKO (Slava mu!).

Mr. Ante Rudinski

Pripreme za ispit

Učimo matematiku

3.) Rastavi na proizvod prostih činilaca izraze

$$a) 4x^3 - 4x =$$

$$b) (x + 1)^2 - 9 =$$

$$c) x^4 y^2 - 2x^2 y + 1 =$$

4.) Izračunati na najlakši način $22,5^2 - 77,5^2$

Rešenja iz prošlog broja:

$$1. a) a + 1/3$$

$$b) \frac{a}{2} + \frac{b}{2}$$

$$c) \sqrt{a+b}$$

$$2. a) 27$$

$$b) 216$$

$$c) 54$$

$$d) 432$$

Uzged

Haag

Bauk Haaga kruži nad Balkanom. Već prilično dugo. Vjerovatno, trajat će i u buduću...

Od ovoga nizozemskog grada ovisi nam sudbina. Naime, u njemu je sjedište Medunarodnog suda za ratne zločine počinjene u Ruandi i teritoriju bivše Jugoslavije. Kao takvog, mi ga se bojimo. Da li s razlogom? Čini se da će biti upravo tako. Jer, zašto bi se opirali da Dike, boginja Pravde, i ovoga puta donese presudu, ako ne slutimo, osjećamo ili znamo za vlastitu umješnost u činjenju zločina. Dakle, morat ćemo priznati da i netko od nas ima krivnju, a ne da je to uvijek netko od onih drugih.

Početak procesa našega mirenja mogao je tek na toj pretpostavci. Pravda je spora, ali uvijek dolazi, kazali su stari. Vjerujemo da će tako biti i ovoga puta. Jer, da nije tako, budućnosti i nade ne bi ni bilo.

(t. ž.)

Nevidljivi mostovi

*U studenoj pomrčini
očajava tvoj pogled
i sputani krik u grlu
Idi
Mi ćemo orno zidati
nevidljivi most
od grada do grada
Jer našoj ljubavi treba
istinskog hljeba
što traži istinsku glad.*

Drago Ivanišević

50 godina HKPD „Matija Gubec”

Zlatna obljetnica

Jedno od najstarijih kulturnih društava u subotičkoj općini, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matija Gubec” iz Tavankuta slavi ove godine 50-tu obljetnicu postojanja i rada. Osnovano u jesen 1946. godine, ono je proteklih 50 godina bila luč koja iskri i vrca stalnim oplemenjivanjem života i naslijeđa žitelja Tavankuta.

U samom početku rada Društva afirmira se gluma pod ravnanjem osnivača **Ivana Prčića Gospodara** (kao amateri stigli su i do šibenskog „Festivala djeteta”); radi se na populariziranju šaha i stvaranju vlastite knjižnice s preko 2.000 naslova, koju su kasnije predali subotičkoj „Gradskoj biblioteci”; šezdesetih godina izuzetno je bogat rad Likovne kolonije koju vodi **Stipan Šabić** (u njoj su prve poteze kičicom učinili danas akademski slikari **Ivan Balažević** i **Josip Skenderović Ago**); u isto se vrijeme u Gupcu institucionalizira i stvaralaštvo naive u slami – ovaj jedinstveni oblik likovnog izražavanja – i raznosi po svijetu, a gotovo je stalno bilo pronositelj diljem bivše Jugoslavije ljepote bunjevačkih plesova i igara. Danas ovo Društvo broji preko 300 članova, koji rade u sedam sekcija, i nastoji raditi na tragu utemeljitelja, seoskih učitelja **Ivana Prčića Gospodara** i **Većeslava Omahena**.

Otvaranje proslave obljetnice Društva bit će u subotu 13. travnja u Domu kulture s početkom u 19 sati. *(lj. k.)*

PREDUZEĆE ZA SPOLJNU I
UNUTRAŠNJU TRGOVINU d.o.o.

Trg Oktobarske revolucije 37
SUBOTICA

Telefon: (024) 25-004 direktor
27-002 komercijala
29-042 maloprodaja
23-537 magazin
Telefax: (024) 26-719

Predstavljene knjige Žarka Trebješanina

Bijeg od sebe

Koje su osnovne zablude u suvremenom tumačenju Freuda, zbog čega do njih dolazi i kakvom bi trebala biti uloga intelektualca danas pokušao je prošlog četvrtka odgovoriti profesor opće psihologije na beogradskom Defektološkom fakultetu **Žarko Trebješanin** prigodom promocije dviju svojih nedavno objavljenih knjiga: „Šta Frojd zaista nije rekao” i „Politika i duša”.

Jedan od osnovnih razloga krivog tumačenja Freudove misli, napose psihoanalize, po autoru, leži u pojedinačnom pa i društvenom strahu suočavanja s vlastitom destruktivnošću i tabuima koji još uvijek dominiraju u svijesti najvećeg broja ljudi. Knjiga „Šta Frojd zaista nije rekao”, pored psihoanalize, sadrži šezdesetak najčešćih zabluda o Freudu, među kojima su i psihoterapija, te teorije o seksualnosti i snovima.

Druga knjiga nastala je, kako Trebješanin veli, „spontano” u vremenu kada intelektualac, pa tako i psiholog, nema pravo na šutnju, a pokušaj je to opisivanja društvene iracionalnosti današnjice. Posljednjih godina, po autoru, najuočljivija je pojava nacionalizma, koji je zapravo samo drugi oblik kod nas već dugo prisutnog totalitarizma. Razlog za to autor vidi u frustraciji velikog dijela ljudi, koji u nemogućnosti vlastita ispoljavanja pribjegavaju masi s kojom se identificiraju. Ne nudeći gotove odgovore Trebješanin ipak, da bi se sačuvala „autonomija ličnosti” i mogućnost kritičkog promišljanja, izbjegava pristup bilo kojoj političkoj stranci ili organizaciji.

Na kraju, recimo da je promociju knjiga **Žarka Trebješanina** organizirala Gradska biblioteka, a veoma uspješnoj večeri umnogome su doprinijeli i voditelji psiholog **Dijana Kopunović** i urednik srpske redakcije Radio-Subotice **Čedomir Kilibarda**.

Sir Nejedly

Krležijana

Šutljivci

Ima takvih šutljivih značajeva, koji nikada neće odgovoriti ni riječi. To su ljudi od magle. To su ljudi od slame. Nema u njima ničega: šakadrije pilovine. To nisu ljudi. To su fantomi. Ti fantomi glume šutljivce. Ti fantomi ponajčešće i nemaju što da kažu. Čačkaju zube, frču cigarete, odbijaju dimove, a uvijek se lijepe uz čovjeka kao statisti. Ti ljudi neka su vrsta ljudskih sjenki, koji samo glume da su ljudi, a zapravo nisu ni sjenke. Sve je to podmuklo. Da li je to kukavičluk u tim fantomima ili je to pak strah u nama brbljivcima, pak opet i mi kao fantomi samo glumimo pobunjenike?

(Miroslav Krleža, 1917.)

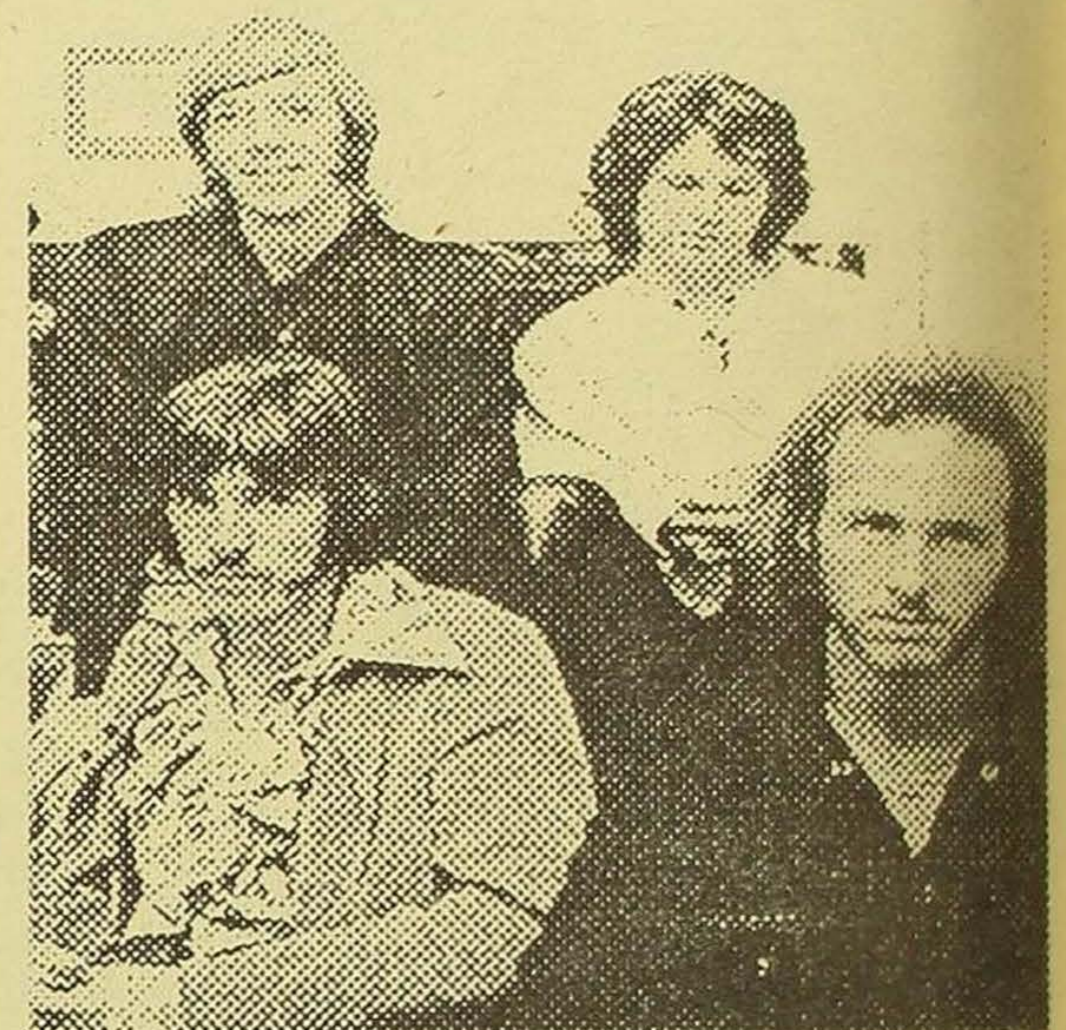
Imenik rocka

The „Doobie Brothers” – vrsni američki sastav, osnovan 1970. godine, u postavi: Tom Johnson (gitara i vokal), John Hartman (bubnjevi i vokal), Pat Simmons (gitara i vokal), i Dave Shorgren (bas gitara i vokal). Muzika im se kretala od akustičarskog i „west-coast” rocka, do eksperimentalne, jazzom obojene, u stilu muzike grupe „Steely Dan”.

Probrana diskografija:

- „Toulouse Street” (1973)
- „Stampede” (1975)

The „Doors” – najkvalitetniji i do razmjerakulta poštovani underground – sastav iz Los Angelesa, čija je dugogodišnja popularnost rezultat promišljene muzike spoja arhaičnog jazz-bluesa i američke „west-coast” psihodelije, i harizmatičke ličnosti njenog frontmena – pevača i pesnika, „anarhičnog Kralja Guštera”, pokojnog Jima Morrisona (umro u kadi, u iznajmljenom stanu u Parizu, 3. jula 1971. godine). Sastav su sačinjavali još i klavijaturista i pevač Ray Manzarek, bubnjar John Densmore, i gitarista Robbie Krieger.

Kopmletna diskografija:

- „The Dorrs” (1967)
- „Strange Days” (1967)
- „Waiting For The Sun” (1968)
- „The Soft Parade” (1969)
- „Morison Hotel / Hard Rock Caffé” (1970)
- „Absolutely Live” (dvostruki, koncertni, 1970)
- „L. A. Woman” (1971)
- „An American Prayer” (1976)
- Bez Jima Morrisona:
- „Other Voices” (1971)
- „Full Circle” (1972)
- „Butts Band” (članovi: Krieger i Densmore):
- „Butts Band” (1973)
- Ray Manzarek – solo:
- „The Golden Scarab” (1974)
- „The Whole Thing Started With Rock'n Roll, Now It S Out Of Control” (1974)
- „Carmina Burana” (1983)
- Robbie Krieger – samostalno:
- „Krieger And Friends” (1977)
- „Versions” (1984)

Robert Tilly

Iaš književni leksikon

Janoš Sziveri (Mužlja, Banat, 25. ožujka 1954 – Budimpešta, 2. veljače 1990.), pjesnik, publicist, dramaturg. Maturirao je u Zrenjaninu, a potom studirao mađarski jezik i književnost na novosadskom Sveučilištu. Jedno vrijeme je urednik literarne rubrike novosadskog tjednika „Képes Hírség” (Ilustrirana omladina), a 1980. postao glavni urednik mađarskog književnog časopisa mlade generacije „Uj Symposion”. Međutim, zbog političke nepodobnosti je smijenjen, a uredništvo njegove revije je raspušteno. Dvije godine ne dobija posla, a onda 1985. postaje dramaturg u subotičkom Narodnom kazalištu. Zbog liječenja odlazi u Budimpeštu, ali se otuda ne vraća jer ga je u tome spriječila prerana smrt. Protstavljen političkom progono bori se s osobnim egzistencijalnim problemima, što mu omogućuje da izraste u vodeću ličnost svoje generacije. Njegova poetika je usmjerena na intelektualno i otkrivanje i fiksiranje cjeline bića i bivšeg. Bliskost smrti potisnula je iz njegove poezije zabrinutost nad sudbinom zajednice, pjesme mu postaju sve osobnije, ali istodobno i sve discipliniranije.

Uj jela: „Szabad gyakorlatok” (Slobodne vježbe), pjesme, 1977.; „Hidegpróba” (Hladna proba), pjesme 1981.; „Szájbarágás” (Sažvakavanje), pjesme 1984.; „Mi szél hozott?” (Kakav to vjetrov donio?), pjesme, 1989.; „Bábel”, pjesme 1990.; „Magánterület” (Privatni teritorij), pjesme, 1991.

Njegove pjesme su mu prevedene i na južnoslavenske jezike.

besplatan cirkus za fabriku maka

*Sedim, brigu ne beri
još i ti možeš sedeti Feri
prašinu s tvog šešira
kiša spira*

*Slobodnim subotama i nedeljom
zolje setne mušter je
kruže otromboljeno iznad
razdešene moždane mašinerije*

*Za naše jemstvo
zamene veselije
čvornovati kočevi
zabijeni u saksije*

*Oko nas razjapljeno
kunjaju idoli od reči
najbolje će biti
pobjeći
na vreme*

*Što se mene tiče
dovoljno je to
sveže pocepani svet
terpentinom briše nebo*

*Nek se međusobno proždiru
nabujali organi
ne terajte me ja ih neću jesti
moždinu iz kostiju mojih
nemojte istresti*

*U podsvesti iako prilično
plitka uzansa
zavirujem da li mi je preostala
neka šansa*

*Lice mi ruke bela pena
pepela preli
skrnđavićemo se u blagostanje jednom
još i mi Feri*

*Ali pre nego što zakovrnem nad rakom
oholo ću uklesati slova porazna
JANOŠ SIVERI SAM BIO
TO MI JE BILA KAZNA*

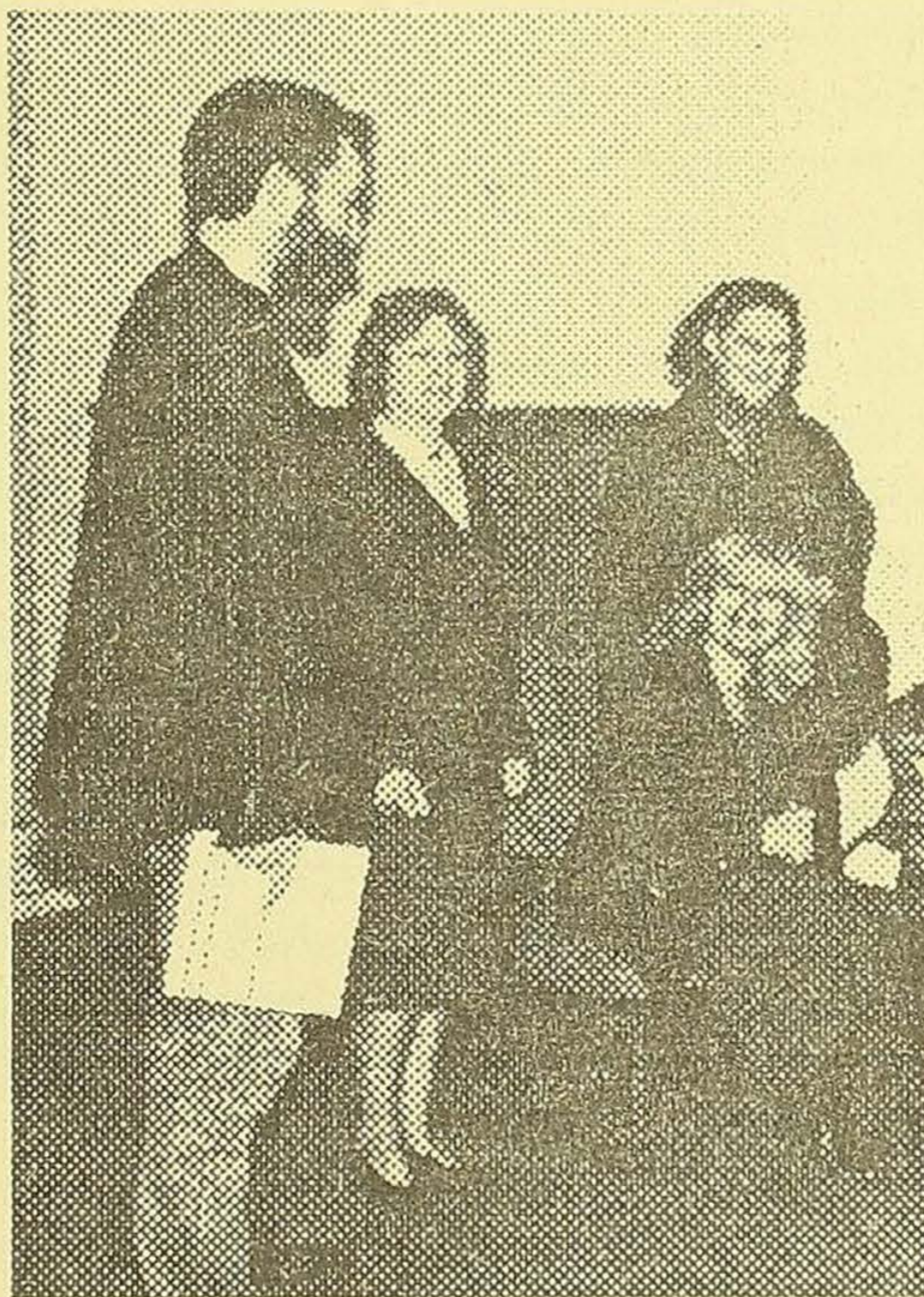
*Prijevod: Sava Babić
Priredio: I. r.*

Visoko priznanje Subotici

Lauerat Slobodan Ivkov

Naš sugrađanin Slobodan Ivkov (7. prosinca 1959.), kritičar „NIN-a” i direktor „K. R. art”, prvi je dobitnik novoustanovljene nagrade Pavle Vasić za znanstveno djelo iz oblasti primjenjene umjetnosti, koja se dodjeljuje 12. ožujka na dan njegove smrti.

Ovogodišnji laureat, poznati autor i teoretičar stripa, nagrađen je za monografiju „60 godina domaćeg stripa u Srbiji”. Monografija, koja studiozno i sistematski obrađuje povijest stripa u Srbiji od 1935. do 1995. godine, izdala je najpoznatija kuća na polju umjetnosti u Subotici „Likovni susret – Képzőművészeti tárlakozo”. Na 294 strane autor je, pored razvoja prikaza „devete umjetnosti”, dao cjelokupni portret nosilaca ovog žanra u Srbiji.

Izložbu, koju je autor postavio u Subotici 4. veljače 1995. a otvorila ministrica za kulturu u republičkoj vladi Nada Popović Perišić, predstavila se još gledateljima u Novom Sadu (lipanj – srpanj '95), Valjevu (kolovoza), Solunu (Grčka), Londonu (Velika Britanija) i Kečkemetu (Mađarska). Inače, kritika je ovu izložbu ocijenila kao najviši domaći stripa u jugoistočnoj Europi.

Visoku nagradu Slobodanu Ivkovu uručila je predsjednica žirija i direktor Muzeja primjenjenih umjetnosti u Beogradu, Svetlana Isaković. Pored nje u žiriju su bili dr. Vladimir Rozić, profesor na FPU i Kosta Vasiljević, likovni kritičar.

Sve čestitke Slobodanu Ivkovu i Likovnom susretu na ovom pionirskom i kapitalnom djelu, u nadi da ćemo češće sretati ovakvu afirmaciju ovog žanra i da će strip i njihovi autori doživjeti ljepše dane i biti više cijenjeni od kolega – kritičara i gledatelja.

Ljudevit Vujković Lamić

Hermelin

Modna kuća Subotica

Tel/fax: 024/42-404

Tel: 024/23-866

Filmoteka

Priljavi Harry se okupao

The Bridges of Madison County
(Mostovi okruga Medison)

Režija: Clint Eastwood – Gl. uloge: Meryl Streep, Clint Eastwood – SAD, 1995.

Filmskim navijačima poznat kao Dirty Harry, lik iz serijala koji je kreirao Don Siegel, a kritičarima i intelektualcima omiljen kao plavokosi Talični Tom iz špageti vesterna Sergia Leonea, Clint Eastwood je skoro nepoznat kao reditelj iako režira više od dvadeset godina. Držeći se klišeja filmova drugih reditelja koji su ga proslavili Clint je tek 1989. počeo da snima svoje, autorske filmove, i time ne malo iznenadio publiku. „Birdy”, i zatim remek-delo „Unforgiven” doneli su mu i Oskare i danas je on holivudska ustanova najvišeg reda.

„The Bridges of Madison County” je još jedan neobičan Clintov film. Reč je, žanrovski posmatrano o melodrami, o nečemu što je od njega novo. Isprobavanje po karijeru ume da bude opasno i za mnogo mlade od 66-ogodišnjeg Clint. Prihativši režiju ovog filma po bestseler romanu, on je ušao u rizik i pokazao da ne greši. Ovaj film pokazuje prvenstveno jedno prefinjeno osećanje mere. U osnovi romantičarska priča o prvoj ljubavi dvoje postarijih ljudi, kojima je to verovatno i poslednja prilika u životu za ljubav, priča sa svim romantičarskim pitanjima – šta je ljubav, gde počinje i kada se završava, odgovornost prema drugima, zašto je život tragična igra sećanja i zaborava, u ovom filmu oslobođena je romantičarskog patosa i fatalizma svodenjem na čisto ličnu ispovest. Tu priču Clint je preneo na film u punom literarnom obliku, odbijajući bilo kakvu rediteljsku egzibiciju. Sva snaga filma počiva na karakterima glavnih likova i njihovom odnosu.

Za visok kvalitet ovog filma zaslužna je ne samo diskretna režija već i vrhunska gluma. Na prvom mestu savršena Meryl Streep. Osvojivši do sada 4 glumačka Oskara i niz festivalskih nagrada najčešće ulogom obične zaposlene žene, majke i domaćice, Meryl se za tu ulogu specijalizovala, ali odavno je nije odigrala kao u „Mostovima”. Nepretenciozno razvijajući priču Clint je sav film oslonio na nju, dok je ona svoju ulogu odigrala bez greške. Za danas težak i nezahvalan lik majke-preljubnice Meryl je već dobila nominaciju za Oskara. Clintova uloga takode je majstorija, ali druge vrste: nenametljivo i vešto on je ne samo prati oslikavajući lik slobodnog muškarca kao povoda za dramu jedne žene.

„The Bridges of Madison County” je jedan od retkih filmova koji može da izmami iskrenu suzu, danas krajnje izuzetna pojava da bi se propustila. Ako ne zbog nežne priče ovaj film je neodoljiv bar zato što se u njemu Priljavi (Dirty) Harry konačno okupao.

Pera Marković

Iz sportske prošlosti Subotice

Sportsko društvo „Achilles” (V.)

Budući da je Vermes Lajos okupio članstvo iz različitih mjesta, za pretpostaviti je da je imao razvijene sportske veze. Putem tih veza širio se glas o „Paličkim natjecanjima” koja su ubrzo prerasla lokalne okvire. Tako u jednoj molbi Društva, upućenoj gradskim vlastima, između ostalog piše da natjecanja doprinose interesima Subotice pošto njihovim posredstvom raste renome banje Palić u zemlji i inozemstvu. Pri tome se ne govori o tome da fizička kultura blagotvorno utiče na opće zdravstveno stanje.

Medutim, „zvanična” Subotica nije pokazivala želju da sport shvati kao pokret od općeg interesa i da zaslužuje pomoć. Gradska vlast hladno prima molbe Društva i uglavnom ih odbija, uz obrazloženje da u blagajni nema novca. Tako na primjer Petkovics Kalman u svojoj publikaciji „Régi Szabatkai Játékok” (Stare subotičke igre) piše: u ljeto 1889. godine grad odbija doznaciti Društvu novčanu pomoć od 100 forinti iz razloga što su „računi” iscrpljeni! A baš tog ljeta (4. – 11. kolovoza) na programu „Paličkih natjecanja” nalaze se 23 natjecateljske discipline s preko 200 prijavljenih sudionika. Dvjesto prijavljenih sudionika! Zavidan broj vrijedan pažnje kojeg bi poželjeli i mnogi organizatori današnjih natjecanja.

Za izvjesno vrijeme problemi u Sz. T. E.-u, drugom subotičkom društvu, su se sredili toliko da je bilo moguće održati uobičajena kolovoška natjecanja 1888. godine. Ovom prilikom, sportaši iz glavnog grada nisu došli; izgleda da je na njih loš dojam ostavio iznenadna otkazivanja natjecanja u prethodnoj godini. I pored toga, natjecanje je uspjelo i postignuto je nekoliko veoma

dobrih rezultata, barem tako je zabilježio ondašnji tisak.

Te godine „Achilles” je u srpnju održao svoje natjecanje na kojem se svestrani Nikola Matković, koji se isticao kao skakač i bacač, predstavio i kao dugoprugaš. Ovo natjecanje dugo vremena je bilo „Achilles”-ova labudova pjesma, bar što se tiče atletike. Doduše, kadkad je organizirao natjecanja u velosipedu i plivanju, ali s atletikom se tek poslije šest godina ponovo susrećemo u propozicijama.

„Achilles”-ovi natjecatelji u 1888. godini su osvojili 11 prvih mjesta.

Tako je bilo 4. i 11. kolovoza 1889. godine na VIII. Paličkim natjecanjima u organizaciji dva bratska Društva (Sz. T. E. i „Achilles”). Na programu su bila natjecanja u raznim atletskim disciplinama: biciklizmu, plivanju, veslanju, gimnastici, mačevanju ... Teško je sve to nabrojati. Bolje da to u kratko rezimiramo; na programu je bilo ukupno 23 različite natjecateljske discipline a sudjevalo je više od 200 natjecatelja. Na ovim natjecanjima „Achilles”-ovi natjecatelji triumfirali su u 9 disciplina. Bilo kako da se uzme ova natjecanja su stvarala imidž Subotice. Ali na žalost, u ono vrijeme u Subotici ovome nisu mnogo pridavali „Brige”.

1891. godine nije bilo značajnijih natjecanja. Razlog u neodržavanju natjecanja treba tražiti najvjerojatnije u renoviranju natjecateljskog terena. Naime, Vermes Lajos uz znatan kredit gradio je biciklističku pistu. Ovaj veliki pothvat uzdrmao je Vermesovo materijalno stanje i zato se s divljenjem treba zadužiti tom sportmanu.

Već 1892. godine natjecanja se održavaju na novom terenu. Svatko je radoznao da

vidi novi teren i natjecatelji iz glavnog grada u veoma lijepom broju dolaze. U stvari, ove godine su bila posljednja atletska nadmetanja na Paliću. Održano je šest velikih natjecanja, šest u gimnastici i atletici na državnoj razini. Cijelo ljeto su trajala natjecanja. Narod je masovno izlazio na Palić, saobraćali su posebni vlakovi, radila je klaudionica, a nije izostala ni dobra kapljica. Tako bar čitamo s požutjelih stranica ondašnjeg tiska.

Te godine „Achilles” dovodi iz Engleske majstora – trenera koji obučava bicikliste po najsvremenijim metodama. Dovodjenje trenera, donelo je očito i kvalitetne promjene u razvoju biciklizma. Napredovanje biciklizma zaista je zasluga „Achilles”-a. Tako su se pred talentima otvorile mogućnosti. Izbijaju na razinu mladi talenti. Tada su među natjecateljima, pored već iskusnih i afirmiranih biciklista Vermes Lajosa, Vermes Nandora, Nikole Matkovića, okretali pedale i budućí asovi dvotočkaša: Ivan Sarić, Ivan Pejić, Staniša Bukvić i drugi, koji su kroz niz narednih godina triumfirali na mnogim natjecanjima.

Sjaj SID „Achilles”-a je iznenada počeo tamniti. O događajima u 1893. i 1894. godini, lokalni tisak donosi šturu vijesti. Godine 1894. tisak je još izvijestio o kolovoškim natjecanjima, o propozicijama i o rezultatima. To je bilo posljednje natjecanje u bogatoj, ali kratkoj povijesti ovog Društva.

Subotički izvjestitelj „Sportvilaga” (Sport i svijet) javlja da „Achilles” i njegovo bratsko Društvo Sz. T. E. više ne rade.

Volja, borbenost, izdržljivost! – Bio je „Achilles”-ov slogan.

Kraj
Ante Zomborčević

Opasnosti i zaštita zdravlja u poljoprivredi (VII.)

Opasnosti od otrovnih biljaka i njihovih plodova

U dnevnoj štampi i iz informacija može se pročitati i saznati da broj trovanja (uglavnom slučajnih), starijih i mladih osoba, od nekih otrovnih biljnih vrsta i plodova nije zanemarljiv. Poznato je da se po livadama, pašnjacima, šumama i okućnicama, te uz ograde često nalaze i rastu biljke i plodonose, a nisu korisne za čoveka, pa čak mu i čine štetu i ugrožavaju njegovo zdravlje. Slučajno ili namerno unošenje plodova ili drugih biljnih delova takvih biljaka može izazvati teške poremećaje u organizmu čoveka i životinja, čak i smrt.

Opasnost od trovanja gljivama

Trovanje pa i smrt lica koja koriste gljive za ishranu, koje dovoljno ne poznaju, su dosta česta, pogotovo u planinskim krajevima, te šumskim područjima, gde su uslovi za uspevanje gljiva otrovnica pogodni. U porodici gljiva postoji veliki broj neotrovnih, jestivih, veoma ukusnih i hranjivih gljiva sa puno belančevina, mineralnih soli i vitamina. Gljive takve vrste, koje uspevaju u prirodi su: rudnjača, vrganj, puhara, škripac i dr. No, postoji veliki broj otrovnih gljiva, koje izazivaju lakša ili teža trovanja. Među

jako opasne se uvrštavaju zelena pupavka, šiljasta pupavka i dr. koje nakon jela izazivaju trovanje posle 2 – 3 časa, sa prvim znacima povraćanja i bolova u stomaku. Kod potpuno zdravih ljudi, ukoliko se na vreme pruži pomoć, retko nastupa smrt. Od otrovnih gljiva česte su panterka, bela pupavka, bljuvara, zavodnica i dr.

Da bi se sprečilo trovanje pa i smrt, berači gljiva moraju dobro poznavati osnovne osobine pojedinih vrsta gljiva. Prava saznanja se mogu dobiti od stručnjaka i dobrih poznavalaca gljiva, kao i iz bogate stručne literature. Nedoraslim osobama treba zabraniti berbu gljiva. Ukoliko dođe do trovanja, otrovane osobe što pre dopremiti do prvog medicinskog centra, radi pružanja prve pomoći.

Opasnosti od trovanja bunikom

(konjski zub)

Bunika je dvogodišnja, rede jednogodišnja lekovita biljna vrsta, koju u prirodi nalazimo u svim regionima naše zemlje. Izuzetno se negde gaji iza okopavina. Uz nestručnu upotrebu, ubrajaju se u biljke otrovnice. Ona sadrži neke specijalne materije u peteljci (hiosciamin), a kojeg nema u

drugim delovima biljke. Zbog te materije bunika se koristi za umirivanje bolova u organizmu za varenje, protiv astme i još nekih oboljenja. Bunika se ne sme upotrebljavati bez preporuke lekara i apotekara koji vrši prodaju čajeva i biljnih lekova. Da ne bi došlo do trovanja, berači bunike moraju biti predostrožni, pa je najbezbednije da se za berbu koriste rukavice, a nakon berbe ruke dobro operu. Deca se za berbu lišća i peteljki, ne smeju pojavljivati kao berači. U slučaju trovanja unesrećenog odmah uputiti u najbliži medicinski centar, radi pružanja prve pomoći.

Opasnost od trovanja purpurnim digitalisom

Ovo je dvogodišnja biljka koja se zbog sadržaja nekih droga (gitalin, digitoksin) u lišću koristi za pripremanje i proizvodnju lekova za srce i bubrege. S obzirom na veliku otrovnost, ti lekovi se uzimaju po lekarskom receptu. Ako dođe do trovanja, prilikom berbe lišća, treba hitno zatražiti lekarsku pomoć.

(nastavak u sledećem broju)

Mr Ivan Rudinski

Stanje u poljoprivredi

Mnogi zemlju obrađuju u referatima – na rate

Neki dan mi je glavni i odgovorni urednik postavio pitanja: „Da li je u poljoprivredi tako dobro, te da li su svi problemi proleće setve, uz velike napore Vlade Republike Srbije rešeni, kako to ovom poljoprivrednom i drugom narodu stalno saopštavaju RTS i druga vladina glasila, ili to baš i nije tako? Ako je sve tako, nema potrebe da „Žig” bilo šta u vezi problema poljoprivrede piše, nego samo da sve to pohvali, a ako nije tako Vi iz poljoprivredne rubrike nemojte pisati samo o čičku, opasnostima i zaštiti zdravlja u poljoprivredi i sl., nego i o problemima koji su za sada za poljoprivrednike daleko interesantniji.”

Moram priznati da nije sve tako kako nam o poljoprivredi i njenim problemima izvesti u veče, od emisije do emisije, saopštavaju RTS i... Vi ste u pravu kada nas opominjete da nije vreme da „Žig” za glavne teme u poljoprivredi ima čičak i zaštitu zdravlja poljoprivrednika, a mi iz poljoprivredne rubrike Vam saopštavamo da su i to prave teme, jer su one, ako ništa drugo, istinite i stvarne. Ovakve teme sigurno poljoprivrednicima ne mogu zavarati; mogu mu samo pomoći u njegovom svakodnevnom radu i životu, a nama su garancije da nećemo napraviti grešku tvrdeći kako naša vlada loše radi, ne stara se dovoljno o poljoprivredi, a poljoprivrednike ostavlja u nedoumici kako završiti njive koje uporno hoće da zaseju, pa čak i na svoju štetu. Tvrdeći, pa i potkrepujući sa golim činjenicama, sve suprotno od onog što nam se preko RTS i nekih vladinih glasila servira, i mi možemo upasti u sustvenu klopku, kao što već dugo vremena svoju klopku upada Vlada, koja zemlju obrađuje u referatima – na rate.

Odlučili smo da u poljoprivrednoj rubrici i tek nešto pišemo o tome kako se svakog dana za poljoprivrednike izmišljaju i serviraju, „idi mi – dođi mi” mogućnosti kako bi se, u poslednjih desetak godina najveća i najkрупnija, prolećna setva privela kraju, a da za to nema obezbeđen novac, nego sve nekto na „veresiju”.

Prema pregledu korišćenja oraničnih površina na području opštine Subotica u proizvodnoj 1995/96. godini od ukupnih 7483 ha (od čega u individualnom sektoru 5808 ha, a kod radnih organizacija 22.675 ha) u jesen je zasejano ukupno 18.293 ha. Od toga je pšenicom 15.320 ha, ostalim žitama 2.429 ha, dok su ostale kulture 544 ha. To je stvarno malo – nikada manje. Verovatno je apsurdno sada nešto pisati o tome zašto je to tako, kada se zna šta je sve dovelo do prolećne setve (niska otkupna cena pšenice od 0,28 din/kg, nedostatak posejanskog goriva, rezervnih delova za poljo-

privredne mašine, loše vremenske prilike, a pre svega nedostatak novca). No, moramo priznati da se Vlada svojski zauzela za agrarni budžet, ali ga nije imala iz čega napuniti, pa je tako, barem u Subotici, od njega za poljoprivrednike bilo malo vajde.

Za prolećnu setvu ostalo je fantastičnih 58.392 ha, od čega u individualnom sektoru 44.573 ha, a kod radnih organizacija 13.819 ha. Gospodo individualni poljoprivrednici proizvođači, ili lepše rečeno zemljoradnici, vidite u kakvoj ste prednosti!? Pa, da li je možete iskoristiti?

Mislim da možete, ako budete uporni i pridržavate se onoga iskonskog – zamlja se mora uraditi, a nama kako bude. E, baš to od vas očekuje i Vlada. Jer, dobili ste zaštitne cene poljoprivrednih proizvoda za 1996. i to već 1. marta, a štampani su i komercijalni zapisi, od kojih nemate nikakve koristi, jer se ne odnose na vas. Ali dobro je da znate. Radi se o konceptu neinflatornog finansiranja prolećne setve iz realnih izvora, putem komercijalnih zapisa Republičke direkcije za robne rezerve. Vlada je tako odlučila, jer i tako glavni teret treba da podnese Agrarni budžet, koji je Vladin garant. Ukupna vrednost emisije je oko 430 miliona dinara i to u četiri emisije u četiri serije. Zapisi će moći da se naplate u pšenici, kukuruзу, šećeru, suncokretovom ulju ili dinarima. Sredstva prikupljena prodajom zapisa prenosice se na račun pravnih lica proizvođača pšenice, kukuruza i dr. Ostaje nepoznanica, koliko će biti interesovanje za kupovinu zapisa, te da li će prikupljena sredstva biti dovoljna za finansiranje prolećne setve, i kada će stići do ratara. Uzgred rečeno, nema baš „otimačine” za zapise.

Svakako je opipljivija pomoć zemljoradnicima obezbeđenost gorivom. Gorivo je obezbeđeno i to u protuvrednosti 4 kg pšenice za 1 l dizela, ili 2,2 kg suncokreta, ili 5 kg kukuruza u zrnu. Kakva je to povoljnost, može svako izračunati kada se zna da je zaštitna cena pšenice 0,66 din/kg, a da cena dizela u slobodnoj prodaji iznosi od 2,20 do 2,40 din/l.

Ugovaranja su u punom jeku. Semena ima dovoljno, sredstava za zaštitu bilja ima dovoljno. Cene su onakve kakve jesu. Stvar je poljoprivrednika kod koga će se opredeliti. Može se dobiti avansa i u novcu, što zemljoradnike trenutno najviše interesuje. Zato, zemljoradnici obratite se vašim starim i oprobanim – dokazanim partnerima, a možete i novoformiranim organizacijama i zadrugama, ili individualnim prodavcima, a da li ćete posejati i požnjati dovoljno za vraćanje i plaćanje poreza i drugih obaveza, pa da i vama nešto ostane, o tom – potom, šta Bog da.

Nedavno je o merama koje nudi Vlada, a za uspešnu setvu, raspravljano i u Republičkom sindikatu radnika poljoprivrede, prehrambene, duvanske industrije i vodoprivrede, gde je od gospodina Ivka Đonovića, republičkog ministra za poljoprivredu, traženo da se preduzmu sve moguće mere za okončanje najvažnijeg zadatka u državi – uspešnog okončanja prolećne setve. Ministar je obećao da će se sve mere preduzeti i da će se za sve Vlada založiti. Ovoga puta Republički sindikat nije tražio prvo plate, pa onda na njive, a da li će neko štrajkovati to ćemo još videti i čuti. Neki iz poljoprivrede su to pokušali, izglasali, dobili plate i nisu štrajkovali.

Kod Nezavisnog sindikata zemljoradnika Srbije je zemljoradniku teže izboriti manji porez, veće cene proizvoda, manje cene repromaterijala, jednom rečju boljitak. To je za sada praktično nemoguće, jer ovaj sindikat slabo ko za sada sluša. Svi ga čuju, ali ga niko ne sluša, a može i obratno.

Savet za poljoprivredu SO Subotice je saopštio svoje stavove ne samo zemljoradnicima u Subotici, nego i Vladi, tražeći da se zemljoradnici u narednih pet godina oslobode poreza, doprinosa, kamata na kredite, kako bi sredstva uložili u repromaterijal, mehanizaciju i početak proizvodnje za 1996. godinu. Možda će njih neko čuti.

Mr. Ivan Rudinski

Žackalo iz „Poljoprivrednika” za poljoprivrednike

Stanje

- Kakvo nam je stanje u seoskoj školi?
- Evo kakvo: plata sve tanja, daka sve manje, baš za plakanje!

Stomaci

- Stomaci su nam postali osetljivi, jer moramo svašta da progutamo.

Pokažite

- Ne tražim da mi pričate kako da radim – ja bi da mi to pokažete!

Epigrami

- U izlog gledam bez žute banke, bar da kupim gumene opanke.

- Kad se koristi hladno oružje, glave su usijane!

- Kad su usta puna demokratije, stomak je obično prazan.

- Fabrikama se loše piše, ko god hoće s posla briše!

Siromašni

- Tata, ko su ti štrajkači? – pita sinčić svog oca direktora ugledne firme i narodnog poslanika.

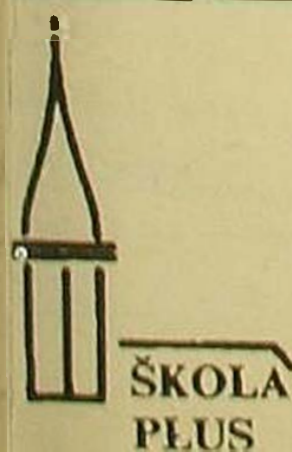
- To su sine, siromašniji od nas.

(na. vi.)

Organizujemo nastavu iz: matematike, stranih jezika, fizike, mehanike, elektrotehnike, maternjeg jezika, poseban program iz metoda učenja i pripremu budućih srednjoškolaca za kvalifikacioni ispit za upis u srednju školu.

Stručnost i pedagoško iskustvo naših nastavnika vode vaše znanje do željenih ciljeva.

U okviru Škole plus vršimo obuku budućih vozača. Vi treba samo das nas potražite, sve ostalo je naša briga. Informacije i prijava kandidata radnim danom od 11 – 16 časova u prostorijama Škole plus, Strossmayerova br. 3 (ispod Muzičke škole) ili na telefon 37-316 u večernjim časovima.

Za ribiče

Grgeč (*Perca fluviatilis* L)

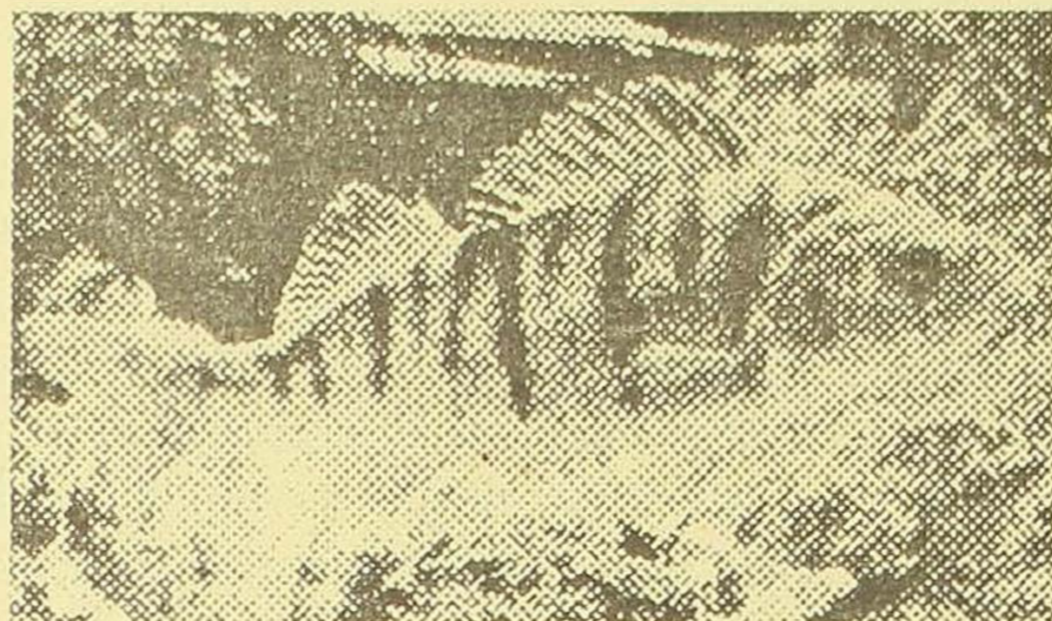
Ova riba grabljivica u nas se zove još: bandar, bulja, buljaš, ostreš, okun, i pripada porodici Lucioperca kamo spadaju još smud, balavac i vretenac kojeg nema u bačkim vodama. Ovogodišnje predstavljanje riba naših nizinskih voda počinjem njime, jer ga ima u Paliću, Ludošu i ostalim okolnim vodama.

Grgeč je rasprostranjen po Europi i Aziji, a u nas naseljava sve nizinske stajaće i tekuće vode i što su one čistije ima ga više te veći naraste. Kada dođe do zagadenja neke vode, među ribama prvi ugiba. U mirnim vodama rado boravi u brežuljcima dna, koji se po njemu zovu „grgečki brežuljci”, gdje se zadržava u većim jatima. Manji primjerci žive uz obalu.

Tijelo mu je zdepasto, široko, sivo-zelene boje s 5-9 poprečnih crnih šara. Trbuh mu je svijetlo brončan, prednje ledne peraje sive i bodljive, a sve ostale peraje crveno-svijetle. Krljušt mu je vrlo sitna i duboko usadena, pa ga je zato i teško očistiti; čak nemoguće bez za tu svrhu načinjenih čistilica krljušti. Površina tijela mu je ljjgava. Vrlo sporo ra-

ste i tek u trećoj godini dostiže dužinu 10 – 15 cm i težinu oko 150 gr. U povoljnim uvjetima može narasti u dužinu 50 – 70 cm i dostići težinu oko 1,50 kg. U neposrednoj blizini Subotice lovili smo grgeče dužine četrdesetak centimetara i teške 700 – 800 gr! Ovo mjesto smo nedavno otkrili i nadamo se ulovu i većih primjeraka.

Grgeč se mrijesti od ožujka do kraja svibnja, a ženka položi od 600.000 do 900.000

komada ikre u priobalnim zatravljenim plićacima. Kad se izvalja mladi grgeč se hrani larvama insekata, malim školjkama, crvićima, ikrom drugih riba, ribljom mladi, punoglavcima i vrlo brzo postaje grabljivica.

Za privredni ribolov grgeč nema posebnog značaja jer vrlo sporo raste i uništava riblju mlad. Meso mu je izuzetno ukusno, a primjerci oko 150 gr su prava poslastica (ako su znalački očišćeni i pripravljeni).

Grgeč se lovi varaličarenjem: voblerom, twisterom i rede mespom, povlačenjem varalice pri dnu. Uspješno se može loviti i stacionirano s mamkom na dnu. Mamac mu može biti sitna ribica (uklija, crvenperka i sl.) ali je najbolja gavčica (ima je dosta u

Krivaji) ili komadić ribice – rep ili fileti. Mamac uzima naglo, odjednom, pa se dešava da se sam okači na udicu i tamo miruje. Pri povlačenju vrlo je borben.

Pošto grgeč nije značajan u privrednom ribolovu, ne pojavljuje se na tržnici, nigdje ga ne poslužuju u ugostiteljstvu, jer ga zbog izuzetnog ukusa pojede onaj ko ga ulovi. Po kakvoći mesa svrstavam ga ispred smuda, štuke, pastrve, kečige...

Balavac mali (*Acerina cernua* L.)

Spada u porodicu Lucioperca, srodnik je grgeča, naraste do petnaestak centimetara. Hrani se glistama i larvama insekata. U nas ga ima u okolnim riječicama i akumulacijama. Dosta je rijedak i teško se lovi jer vrlo vješto skida crviće s udice kada se love kederi. Lovi se na crve i crvene gliste. Vrijedno ga je zabilježiti jer je dobar kao mamac grabljivicama (štuki, smudu, grgeču) ali je izuzetno ukusan i nezamjenljiv sastojak ribljoj čorbi. Sa samo nekoliko balavaca riblja čorba dobija naročit okus.

Recept za spremanje ribe:

Grgeč pečen s crvenim lukom:

Potrebno je oko 2 kg grgeča, 10 dkg crvenog luka, 1 dkg mljevene crvene paprike, 8 dkg brašna, 12 dkg masti ili ulja, so, mljeveni papar i prilog.

Očišćenu ribu posoliti, utrljati so i papar, posuti sitno isjeckanim lukom i ostaviti da stoji jedan sat, zatim uvaljati u brašno s paprikom i ispeći na vreloj masti ili ulju. Prilog: na masti pečeni krumpir.

Alojzije Stantić

Pčelarstvom u XXI. stoljeće

Pčelari iz sedam zemalja, u periodu od 14. do 16. rujna 1989. godine, u bečkom hotelu Helenantal Gospodina Fridricha Prke (A- 2500 Baaden bei Wien Karlsgasse 3-5) osnovali su Svjetski sajam pčelarstva i Svjetsku pčelarsku burzu, sa ciljem unapređenja i daljnjeg razvoja pčelarstva na čitavoj našoj planeti, tehničko- trgovačke poslovne suradnje suvremenog pčelarstva čitavog svijeta, te podržavanje razvoja svemirskih istraživanja, i prenosom života čovjeka i pčela na nove planete.

Od tog momenta do danas, organizacija je promovirala ovu manifestaciju u više zemalja Europe i svijeta, osobnim obraćanjem, iznoseći program manifestacije i organizovanjem pčelarskih izložbi, te putem tiska, radija i televizije, što će se nastaviti i u narednom periodu, s daljnjim angažiranjem i organizacijom Prvog svjetskog sajma pčelarstva na mjestu osnivačke Skupštine u Beču krajem ovog stoljeća. Svjetski sajam pčelarstva svojom aktivnošću proširio je broj svoga članstva, svojih donatora i pristalica, tako da već sada ističemo da se u depou sajma nalaze pisani dokumenti o pčelarstvu iz 1288. godine, 1789. godine, 1810. godine, iz 1924., 1969., 1978. godine, kao i slike vezane za ovu manifestaciju i pčelarstvo.

Pozovite se i vi i vaše obitelji, da se kao pčelari i poslovni ljudi uključite u ovu manifestaciju za dobrobit pčelarstva.

Za informacije obratite se
U srednjoj Europi:

g. Vurnek Vjekoslav, 10.000 Zagreb
Vukotinovićeve 5/III R. Hrvatska

g. Eduard Dedinsky
81104 Bratislava
Pri suchom mlyne č. 15
Slovačka

g. Dr Sułyok Péter,
6500 Baja
Zenta u. 4
Mađarska

g. E. M. Fuchs
A-9061 Klagenfurt
Wöllnitz – Felsenschmied – Gasse 19
Predsjednik Svjetskog sajma pčelarstva i
Svjetske pčelarske burze,
g. Stipan Stipana Pekanović

MIKI
samostalna
vodoinstalaterska radnja

Primamo sve radove na
vodovodnim instalacijama
kao i održavanje istih...
po zahtevu stranke
od 8,00-16,00 časova

da sve
teče
kako treba

Šarčević Miroslav
vodoinstalatler

kancelarija:
Tel: 024/ 31-598
Matka Vukovića 4
24000 Subotica

Zanimljivosti

Ovo (možda) niste znali

Rekord veličine ulovljenog grgeča u Mađarskoj iznosi 2,43 kg, u Francuskoj 2,69 kg, a u Njemačkoj 2,59 kg. Podaci se odnose na 1995. g. Za našu zemlju nema podataka.

Koliko sportski ribolov može biti unosar za neku zemlju pokazuje primjer Irske čije ribolovne vode godišnje posjeti oko 180.000 (!) ribiča gostiju, da bi okušali sreću u ribolovu. Za ribiče je ova zemlja vrlo privlačna jer im se nudi mogućnost ulova velikog izbora slatkovodnih i morskih riba. U dnevnicama ulove (u razvijenim zemljama moraju se voditi, a u nas su posve nepoznati) nalaze se 10 – 15 kg teški lipljevi i štuke, 20 – 30 kg teške morske jegulje (tamo je nedavno ulovljena ovakva riba od 60,50 kg što je novi svjetski rekord); deverike od 3 – 5 kg, i linjaci od 2 – 3 kg su česti na udici! Da b ribiči bili sigurni u mogućnost ulova Irski su 1994. godine uložili 19 milijuna irskih funti (to je oko 44,3 milijuna DEM) u poribljavanje ribolovnih voda – piše u časopisu PERTI HEIL.

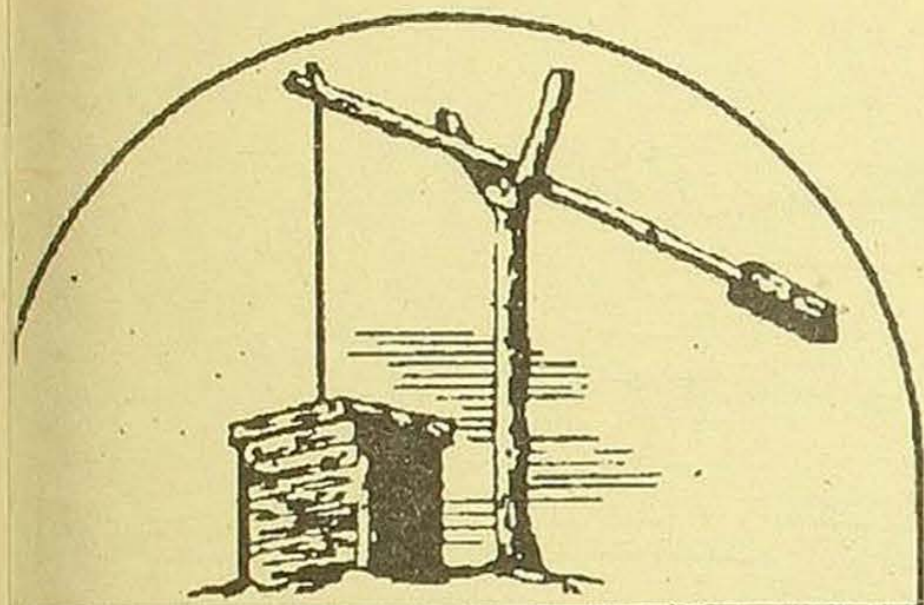
U gradiću Kish u Iraku, u arheološkim iskopinama, pronađeni su ribolovni štap udica stari oko 3.000 godina.

Priredio: Alojzije Stantić

Aforizmi

- Iskren čovjek je takav i kad ne govori istu; iskren je prema sebi, jer zna zašto to čini.
- Dokle god je kod ljudi idolatrije, nema Boga simpatije.
- On je, ka(o)da bježi... duša od čovjeka.
- R i j e t k e su nam – suze radosnice.
- Svijet šuša je surogat svijeta duša.
- Oganj ljubavi u srcu žarište ostavlja, a suze – pepeo u sjećanju.
- Nesporazumi i nevolje nastaju onda, kada se velike izjave – izjalove.
- Na relaciji od individualnog „JA” ka kolektivnom „JA” – stvara se velika „prognostika”.
- Ne „grlom u jagode”; ali ne i lijepom, senom kotaricom u prazan jagodnjak.
- Snalažljiv kapetan spašava brod, kako obridina, tako i od p l i ć a k a.
- Rečeno je: „Čovjek je čovjeku vuk!”
- Dadao bih: „... ali vuk vuku – nije čovjek.”

Željko Skenderović

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Iz života naših predaka

Osmih

U mom djetinjstvu, pridi Drugi svjetski rat, a dosta dugo i posli tog, osmih na licima ljudi bila je jedna od plemenitih odlika, iako su životne prilike bile dosta teške, napose one posli rata. Jedan od cigurnih pokazatelja društvenog stanja (raspoloženja) ponaosob i naroda u cilini – bio je osmih na licima ljudi.

Kad kome baš i nije bilo do osmiha on se moro pokazat prema drugom, napose kad mu je taj prikoračio kućni prag. Susret ljudi skoro uvijek se odvijao, uz uobičajeni pozdrav, ričima: „Vidi, vidi, ko nam to ide” uz odzdrav: „Jestel radi gostima?”, „ Ta kako nebi, ajte samo unutra...”. Takim ili sličnim ričima počimo je susret, a dobrodošlica još potvrđivana osmihom. Ako se kome ride išlo u goste il ako je bio posebno važan tom se išlo s kakim malim darom. Nikad se nije gledalo da to bude što god vridno, al se moralo čime god darivat. Darivanje je bilo izraz obostrane radosti, jer se znalo da i male stvari od srca darivane drugom čine radost. Zato su mali darovi imali veliki značaj (vridnost), jel se s njim pokazivalo koliko drugog ciniš, poštivaš – koliko ga rado imaš.

Naši stari su od pamtvika svatili značaj osmiha, znali su da on tušta vridi, jel se s njim pokazivalo unutrašnje raspoloženje i uvažavanje sugovornika. Osmih je i sastavni dio vanjskog izraza ljudskih kreposti, napo-

se iskrenosti jel se ona ne mož iskazat namrgodenim jel voštanim licem.

Izražavanje radosti susretanja osmihom učili smo od mali nogu, pa je kasnije to u nama izraslo u uobičajenu pojavu. Mladima je svojstveno da se baš tušta služe osmihom, ne muče i svakodnevnne brige stariji: oko zdravlja, obiteljskih poteškoća, iskorišćavanja raznih gospodarskih moćnika, od ugnjetavanja vlastodržaca i sl. – što čovikovu svakodnevnicu otežava. Osmih je bio osobina čak i stari ljudi, kojima baš uvijek nije stalo do njeg. Znali su s njim prid drugima prikrit svoju potištenost. Čovik se rođenjem počeo privikavat na to da se u životu mora paštriti, jel čim se rodio moro je početi disat svojim plućima, a taki početak je uvijek bolan i ide s plačom.

Ovo ističem zato da nas potaknem na razmišljanje kud je mogo nestat osmih naših predaka i s naših lica, kad sad često imamo voštano lice, ledenog pogleda. Većina, a najviše mladi ljudi, nedostatak osmiha u svakodnevici i ne osićaju, tušta je nji koji s tim nisu odrasli, pa njim se nije uvuko pod kožu. Al zato je teško onima koji su s njim odrasli, koji su škulu života svršili s osmihom na licu, spremajući se za ne baš lak čovičji život.

Kadikad su ljudi otkrili da se nezadovoljstvo, rdavo raspoloženje, bis i slična duševna stanja lako mogu potisnit osmihom, jel čovik u isto vrime ne mož bit nezadovoljan i imat osmih na licu, to jedno s drugim ne ide.

Eto, tako je to bilo kadgod u većine ljudi, a danas je nažalost to postala ritkost.

Alojzije Stantić

Sjetva

Otopljenje koje se „stidljivo” javlja, mogući će da se svijet života biljaka pčne nanovo buditi. Nakon zimskog djemeža. Ali, ovaj se prirodni preduvjet ne pokazuje svugdje dostatnim. On je dovoljan za korove koji niču i rastu sni. Poljoprivredno bilje, pak, zahtijevaju prateće pretpostavke. Osobito ekonomske. Čovjek treba da briguje oko

njih. Inače se ne bi te biljke zvale kulturnim.

Samo brigovanje mora biti sustavno, stalno i organizirano. Medutim, naše se brigovanje pokazuje kao prijeporno. Niti je sustavno, niti stalno, niti organizirano. Recimo, prošlogodišnji rod pšenice je otkpuljen za 28 para po kg, a netko je istu prodavao za 1 dinar na svjetskom tržištu. Razlika je očita.

A da je razliku novca „pojco mrak”, te da ga poljoprivreda neće ni vidjeti, vidi se po tome što se od Narodne banke traži doštampavanje novca za kreditiranje proljetne sjetve. Guverner Avramović to, za sada, odbija učiniti. Stoga, bit će, izgleda, smijenjen. Bilo kako bilo, inflacija predstoji... I korovi. Ali, živjeti se i dalje mora. (I. Ž.)

Literatura

Ono malo što je do sada napisano je najbitnije o skupljanju maraka i, naravno, najsazetije. Skupljač – filatelista koji želi prodrijeti u samu bit filatelije ima zato mo-

ćnosti. Najbolji način za to je stručna literatura, koja je takva zbog visokog stupnja svoja filatelije. Literatura je veoma obimna i nije moguće svu navesti. Vjerujem da ima oblasti u filateliji o kojoj nije pisano. Mnogi filatelisti ne žele čitati suhoparne radave, ili još gore, davati novac za neko stručno djelo, već radije kupe neku lijepu ruku. Moj najčešći savjet je da se mora silno proučavati stručna literatura koja stoji na raspolaganju u knjižnicama, kod

udruženja filatelista, kod stručnjaka... Jedna od najlakših mogućnosti je praćenje stručnog lista. Nažalost, kod nas izlazi samo jedan stručni list – „Filatelista”, časopis Saveza filatelista Srbije. Ranije je bilo nekoliko časopisa i listova, ali danas oni ne izlaze. Ako postoji neka mogućnost nabavke starijih godišta „Filatelije” ili predratnog „Filateliste” neka se nabave jer je njihov stručni dio i danas aktualan. Jedino, u njima manjkaju novosti iz zemlje i svijeta.

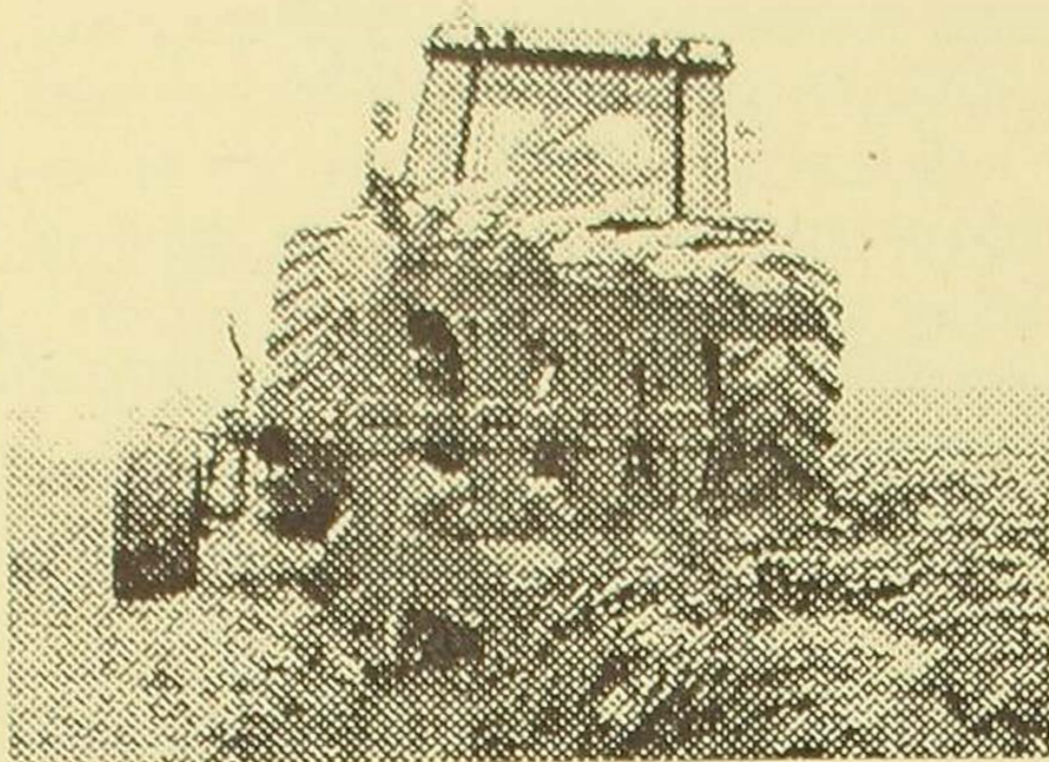
Stručni list je često i veza za ponudu i potražnju među filatelistima. Danas je moderno i organiziranje burza, aukeija i najavljenih susreta koji kod nas organizira Savez filatelista Srbije u hotelu „Jugoslavija” najmanje četiri puta godišnje. Poznati su i sastanci kolekcionara na kojima često ima i filatelije, jer mnogi filatelisti su ujedno i kolekcionari nečega drugog. Naravno, svima je jasno da obaviješten skupljač maraka ima

daleko veću prednost od neobaviještenog. Pravi filatelista se naravno ne ograničava na puko teoretsko znanje već se i sam upušta u proučavanje neke oblasti i na taj način dolazi do veoma korisnih saznanja.

Jedna od veoma dobrih ideja je posjećivanje raznih predavanja i filatelističkih izložbi na kojima se mogu vidjeti rijetke marke koje inače vidimo samo u katalogima.

Kada skupljač – filatelista postigne neko zavidno znanje, pa i zavidnu zbirku, vrhunac filatelije je po mom skromnom mišljenju prirediti svoje marke za izlaganje prvo na mjesnom nivou, a zatim na saveznim izložbama, a u dogledno vrijeme i na nekoj međunarodnoj ili pak na svjetskoj izložbi. Naravno da je sve skopčano s finansijskim mogućnostima skupljača, ali kada se filatelista zarazi klicom skupljanja, onda se polako pronalaze i sredstva za upražnjavanje ovog hobija.

Ljudevit Vujković Lamić

Ne zavaravajte se!

Ova fotografija nije snimljena na ovdašnjim njivama u vrijeme sadašnje, već je uzeta iz jednog prospekta. Kod nas ovaj motiv izgleda puno drukčije, budući da se on davno događao u prošlosti.

Nama je dovoljno da znate za nas

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadorđev put 1
telefon: (danonoćno): 024/51-514
- Bajmok, JNA 3 (u cvjećarnici „Mariška”) telefon (danonoćno): 024/762-024
- Palić, Joó Lajos 18 (u cvjećarnici „Orchidea”), telefon: 024/752-759
- Horgoš, Borisa Kidriča 7, telefon (danonoćno): 024/792-202
- Novi Kneževac, Maršala Tita 16

Dida imo dva unuka. Stariji bio sedam-osam godina, pa tog dida već sidne nuza se na kola i da mu pomalo kajase da deka, a manji

onda u plač i u dreku:

- Dida, dajte da i ja dekam!
- Ti ćeš kad išli drugi put.

Dida tako varo i varo manjeg, najviše gledao da isklikne iz salaša s kolima da deran ne vidi, al' jednog zimskog dana baš uprežu, kad evo dice, u velikim košaru nose štence od strica. I za štence još nije bilo vrime da se donose kad je zimastegla, al' manji deran navalio i na to, pa u košar namećo slame, napravio pravu bunju, a odozgor pokrio s dva pokrovca – sad nek dida kaže da će kerici usput zaladnit. Dida je na kraju zato i pristo da odu njegovom drugom sinu rad štenaca da bi dotle s majkom mogo otić u varoš, al' onaj manji unuk ko da je imo malog vraga, požuriva brata i stigli oni natrag prija neg se dida nado.

Sad deran oće s kolima, nema pročke; dida je obećo kad išli drugi put. Šta će dida drugo već po starom adetu, kako su i njegov stari varali kad je ditetom navaljivo da bi deko konje. Ni' da sad već ne bi dao malo i kajase, al' varoš daleko, mraz sve štipa – di će s ditetom u tako vrime.

Iz starog tiska

Šta veli naš Bodo

- Dobar dan, gospodine uredniče!

Čigurno se čudite, što vas pozdravljam sa dodar dan, a ne sa faljen Isus kako smo mi to naučili, al' znate ja sam čito u novinama da smo mi srpska varoš, pa sam pomislio, jer sam uvik bio pomalo za kormanj, da mi neće škoditi, ako vas za svaki slučaj pozdravim sa dobar dan. Čuo sam da su Srbi držali veliku sidnicu na kojoj je zdravo lipo govorio gospodar Drago prokator i da je reko da su za sve Hrvati krivi. Triba ji kaže istirat i Subotice. Samo ja sam oma pomislio kako bi Subotica izgledala kada bi se iz nje iselilo 75.000 ljudi. To što je grdio advokate tom se ne čudim jel i on je advokat pa bi volio da se advokati iselidu i to ne samo Horvati, nego čak i Srblji, jer ma kako on volio Srblje ipak bi mu milije bilo da se iselidu svi advokati Srblji. Pa nije ni čudo naviko se čovik da kupuje kuće i zemlju, a već više od 10 godina siromašak nije kupio ništa, pa nije ni čudo što se srdi na sve advokate, pa bili oni Srblji jel Horvati. Eto na primer gospodin Šaco se ne srdi ni na koga, jel on još uvik mož' da kupi zemlju, a dok pristane sa kupovinom moždar će i on ko njegov pajtaš Drago. To je tako i starom mačku svašta smeta, samo što gospodar Dragi smeta Mačak stari...

Bunjevčić Bolto, političar novog kova i majstor slova, seljački pisnik, lipšeg doba visnik. (Bunjevačko žackalo, 21. veljače 1940.)

Nova kafana u gradu – „DUKAT-I”

Obaveštavamo cenjene goste da se u prostorijama HKC „Bunjevačkog kola” otvorila kafana „DUKAT-I” („Elza – commerce”), koja radi svakog dana od 10 do 24 sata.

Na jelovniku su zastupljena jela od slatkovodnih riba: riblji čvarci, riblji paprikaš, riblja čorba i drugi specijaliteti. Pored toga, na jelovniku se nalaze jela internacionalne kuhinje i specijaliteti kao „cordon blue”, „imperial šnicle” itd., te jela vojvodansko-madarske kuhinje. Gosti na raspolaganju imaju i bogati izbor pića, a u kafani se mogu organizovati rođendani, banketi, svadbe i druge prigodne svečanosti. Kapacitet objekta je 300 mesta. Bliže informacije možete dobiti na telefon: 30-136.

Bunjevačka narodna pripovitka

Dida i stričkovi štenci

- Dobro – kaže – sa' ćeš ti dehati ko pravi, ako si čeko toliko nisi badava, ne'š ti dekat ko Đuka nuz didu već sam.

I lipo štence povadili, metnili derana u košar, košar koncom vezali za šarage, pa:

- Sad dekaj, al' drž dobro kajase da konji ne pobignu!

Deran ušiko konac pa se sve gnjizdi u košaru, a dida kandžijom konjima med uši. Konji trgli, konac puko, odeše kola a dida dovikiva:

- Jesam ti kazo da dobro držiš kajase. Evo, sad su nam pobigli konji.

Deran u plač, a kola sve skaču po čačku tako konji kasaje po smrznutom putu. Odoše dida i baba, al' dida ne zna da se on šali a konji se uozbilj uplašili. I nek dida priteže kajase koliko oće konje niko ne zaustavi, otskaču dida i baba u koli' sve iz opaklija izleću dok točak nije zapo za jedan panj. Kola se privrnila, didi i babi narasla krila pa pukli o ledinu da sve mraz iz njega istresadu. Na sriću nezgoda se dogodila baš isprid salaša petog-šestog komšije što je bio niki trvač i namišćo slomljene noge i ruke. Istrčala čeljad iz salaša, konje povlačali, a trvač oma opipo didu i babu.

- Čeljad moja, Bogu fala, kosti su čitave – kaže on.

- Al' kola nisu – dida veli.

- Ta mante se vi. dida. kola. samo kad ste vi majka čitavi.

- Jesam čitav el nisam, al' ja brez kola n možem ni maknit odud.

- A ni ja – jauče ondud i majka – nek sam prstom maknem, a po svem tilu ko da me bricor bodu.

Dotrčale i druge komšije, evo i didinog sin sa salaša, a i onog od kojeg su dica doneli štence. Kad ima ko će nosit trvač već zna kako će pomo. Rasprostrli opaklije pa na jednu didu na drug majku i tako starce neće ni žuljit ni trest p ugruvanim mistima.

Doneli nji' na salaš baš ko da dva s križ skinuta Isusa, nosu i' ko u čaršapu, a dida sten ko da se porada:

- A, joj, muko moja, nije dosta što sam ugruvo neg mi se i ovaj prokleti mraz sve u kos uvuko. A, joj, nosite me što prija unutra, valje bi se u peč uvuko.

Dida stenje, a unuk dovuko košar pa ga p kaziva:

- Uha, dida, sad ste se smrзли, a da ste me povelu ja bi vas lipo metnio u košar, pokrio pokrovcima, pa bi vam bilo dobro ko stričkovi štencima.

*Kazivao: Roko Stantić, Đurđin
Zabilježio i obradio: Balint Vujkov*